

PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA

Komentarz ze wzorami

redakcja

Maciej Kożuchowski, Marcin Macieszczak, Bartłomiej Woźniak

Małgorzata Badowska, Maciej Boryczko, Krzysztof Jasiński, Maciej Kożuchowski,
Karolina Krzal-Kwiatkowska, Paulina Maciąg, Marcin Macieszczak
Piotr Tracz, Michał Trociuk, Małgorzata Wiśniewska, Bartłomiej Woźniak

**EDYTOWALNE WZORY DOSTĘPNE
NA STRONIE INTERNETOWEJ**

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA

Komentarz ze wzorami

PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA

Komentarz ze wzorami

redakcja

Maciej Kozuchowski, Marcin Macieszczak, Bartłomiej Woźniak

Małgorzata Badowska, Maciej Boryczko, Krzysztof Jasiński, Maciej Kozuchowski
Karolina Krzał-Kwiatkowska, Paulina Maciąg, Marcin Macieszczak
Piotr Tracz, Michał Trociuk, Małgorzata Wiśniewska, Bartłomiej Woźniak

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Stan prawny na 9 kwietnia 2021 r.
z uwzględnieniem obowiązujących od 1 lipca 2021 r. przepisów k.s.h.
dotyczących prostej spółki akcyjnej.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Tomasz Pietrzak

Opracowanie redakcyjne
Agata Czuj

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Komentarz opracowali:

Małgorzata Badowska – art. 300⁵²⁻⁵⁹

Maciej Boryczko – art. 300¹⁰⁶⁻¹¹⁹; wzory nr: 16–19

Krzysztof Jasiński – art. 300²⁹⁻⁴³; art. 300⁵¹

Maciej Koźuchowski – Wstęp; art. 300¹¹, 300¹⁴; art. 300⁶⁰⁻⁶⁷

Karolina Krzał-Kwiatkowska – art. 300¹²⁻¹³; art. 300⁸⁴⁻⁹¹

Paulina Maciąg – art. 300⁴⁹⁻⁵⁰

Marcin Macieszczak – Wstęp; art. 300¹⁻¹⁰

Piotr Tracz – art. 300⁷³⁻⁷⁹; art. 300⁹³⁻¹⁰⁵; wzory nr: 11–15

Michał Trociuk – art. 300¹²⁰⁻¹³⁴; wzory nr: 20–21

Małgorzata Wiśniewska – art. 300⁶⁸⁻⁷²; art. 300⁸⁰⁻⁸³; art. 300⁹²

Bartłomiej Woźniak – Wstęp; art. 300¹⁵⁻²⁸; art. 300⁴⁴⁻⁴⁸; wzory nr: 1–10

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-774-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.....	17
Tytuł III	
Spółki kapitałowe.....	19
Dział I a	
Prosta spółka akcyjna.....	19
Rozdział 1	
Powstanie spółki	19
Art. 300 ¹ . [Zawiązanie prostej spółki akcyjnej].....	19
Art. 300 ² . [Obejmowanie akcji prostej spółki akcyjnej]	23
Art. 300 ³ . [Kapitał akcyjny]	27
Art. 300 ⁴ . [Przesłanki powstania prostej spółki akcyjnej]	29
Art. 300 ⁵ . [Treść umowy prostej spółki akcyjnej]	31
Art. 300 ⁶ . [Forma umowy prostej spółki akcyjnej].....	38
Art. 300 ⁷ . [Zawarcie umowy prostej spółki akcyjnej przy wykorzystaniu wzorca umowy]	38
Art. 300 ⁸ . [Firma prostej spółki akcyjnej]	40
Art. 300 ⁹ . [Wniesienie wkładów do prostej spółki akcyjnej].....	41
Art. 300 ¹⁰ . [Znaczne zawyżenie wartości wkładu niepieniężnego do prostej spółki akcyjnej]	42
Art. 300 ¹¹ . [Prosta spółka akcyjna w organizacji]	48
Art. 300 ¹² . [Zgłoszenie zawiązania prostej spółki akcyjnej do sądu]	50
Art. 300 ¹³ . [Wpis prostej spółki akcyjnej do rejestru – stosowanie innych przepisów].....	57
Art. 300 ¹⁴ . [Jednoosobowa prosta spółka akcyjna]	60

Art. 300 ³⁷ . [Moment nabycia akcji lub ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego]	143
Art. 300 ³⁸ . [Uprawnieni i współuprawnieni z akcji]	147
Art. 300 ³⁹ . [Ograniczenie w umowie spółki możliwości rozporządzenia akcją]	151
Art. 300 ⁴⁰ . [Zbycie akcji nie w pełni pokrytej]	162
Art. 300 ⁴¹ . [Wstąpienie do prostej spółki akcyjnej spadkobierców zmarłego akcjonariusza]	165
Art. 300 ⁴² . [Prawo pierwszeństwa innych akcjonariuszy przy zbywaniu akcji prostej spółki akcyjnej]	172
Art. 300 ⁴³ . [Ułamkowe części akcji – odpowiednie stosowanie przepisów oddziału]	177
Oddział 4	
Umorzenie akcji i nabycie akcji własnych	178
Art. 300 ⁴⁴ . [Umorzenie akcji a zgoda akcjonariusza]	178
Art. 300 ⁴⁵ . [Umorzenie przymusowe akcji]	185
Art. 300 ⁴⁶ . [Umorzenie automatyczne akcji]	191
Art. 300 ⁴⁷ . [Nabycie akcji własnych]	195
Art. 300 ⁴⁸ . [Objęcie akcji własnych]	212
Oddział 5	
Wyłączenie i ustąpienie akcjonariusza oraz unieważnienie akcji	214
Art. 300 ⁴⁹ . [Sądowe wyłączenie akcjonariusza ze spółki]	214
Art. 300 ⁵⁰ . [Orzeczenie ustąpienia akcjonariusza ze spółki]	224
Art. 300 ⁵¹ . [Sądowe unieważnienie akcji]	229
Rozdział 3	
Organy spółki	232
Oddział 1	
Przepisy ogólne	232
Art. 300 ⁵² . [Organy prostej spółki akcyjnej]	232
Art. 300 ⁵³ . [Wewnętrzne ograniczenia zarządu]	234
Art. 300 ⁵⁴ . [Obowiązek dołożenia należytej staranności przy wykonywaniu obowiązków przez członka organu prostej spółki akcyjnej]	235
Art. 300 ⁵⁵ . [Sprzeczność interesów]	236
Art. 300 ⁵⁶ . [Wygaśnięcie mandatu]	239
Art. 300 ⁵⁷ . [Organizacja prac organu wieloosobowego]	241
Art. 300 ⁵⁸ . [Podejmowanie uchwał przez organ prostej spółki akcyjnej]	242
Art. 300 ⁵⁹ . [Zwołanie posiedzenia rady nadzorczej lub rady dyrektorów albo podjęcie uchwały na żądanie członka rady nadzorczej, członka zarządu lub dyrektora]	244
Art. 300 ⁶⁰ . [Reprezentacja prostej spółki akcyjnej w umowie z firmą audytorską]	244
Art. 300 ⁶¹ . [Oznaczenie pism prostej spółki akcyjnej]	246

Oddział 2	
Zarząd	247
Art. 300 ⁶² . [Zadania i skład zarządu].....	247
Art. 300 ⁶³ . [Odwołanie członka zarządu]	249
Art. 300 ⁶⁴ . [Zarząd wieloosobowy; powołanie i odwołanie prokurenta]	251
Art. 300 ⁶⁵ . [Zakres uprawnień członka zarządu]	252
Art. 300 ⁶⁶ . [Składanie oświadczeń w imieniu prostej spółki akcyjnej w przypadku zarządu wieloosobowego].....	254
Art. 300 ⁶⁷ . [Reprezentacja spółki w umowie z członkiem zarządu lub w sporze z nim; wynagrodzenie członków zarządu]	257
Oddział 3	
Rada nadzorcza	259
Art. 300 ⁶⁸ . [Skład rady nadzorczej oraz powoływanie i odwoływanie jej członków]	259
Art. 300 ⁶⁹ . [Kompetencje rady nadzorczej]	261
Art. 300 ⁷⁰ . [Delegowanie do dokonywania czynności członków zarządu]	266
Art. 300 ⁷¹ . [Uprawnienia kontrolne rady nadzorczej].....	271
Art. 300 ⁷² . [Zakaz łączenia funkcji]	274
Oddział 4	
Rada dyrektorów	276
Art. 300 ⁷³ . [Kompetencje i skład rady dyrektorów prostej spółki akcyjnej; powołanie i odwołanie dyrektorów oraz zawieszenie ich w czynnościach]	276
Art. 300 ⁷⁴ . [Odwołanie dyrektora].....	280
Art. 300 ⁷⁵ . [Wieloosobowa rada dyrektorów prostej spółki akcyjnej]	283
Art. 300 ⁷⁶ . [Dyrektorzy wykonawczy i niewykonawczy]	286
Art. 300 ⁷⁷ . [Reprezentowanie spółki przez dyrektora].....	293
Art. 300 ⁷⁸ . [Zasady funkcjonowania wieloosobowej rady dyrektorów prostej spółki akcyjnej]	296
Art. 300 ⁷⁹ . [Reprezentacja spółki w umowie z dyrektorem lub w sporze z nim; wynagrodzenie dyrektorów]	299
Oddział 5	
Walne zgromadzenie	304
Art. 300 ⁸⁰ . [Podejmowanie uchwał przez akcjonariuszy].....	304
Art. 300 ⁸¹ . [Konieczność podjęcia uchwały przez akcjonariuszy]...	306
Art. 300 ⁸² . [Zwyczajne walne zgromadzenie]	308
Art. 300 ⁸³ . [Ochrona uprawnień akcjonariuszy mniejszościowych] ...	311
Art. 300 ⁸⁴ . [Zwołanie walnego zgromadzenia w prostej spółce akcyjnej]	313
Art. 300 ⁸⁵ . [Nadzwyczajne walne zgromadzenie].....	315
Art. 300 ⁸⁶ . [Żądanie umieszczenia spraw w porządku obrad walnego zgromadzenia]	319

Art. 300 ⁸⁷ . [Tryb zwołania walnego zgromadzenia w prostej spółce akcyjnej]	322
Art. 300 ⁸⁸ . [Miejsce walnego zgromadzenia]	326
Art. 300 ⁸⁹ . [Powzięcie uchwały nieobjętej porządkiem obrad]	328
Art. 300 ⁹⁰ . [Powzięcie uchwały bez formalnego zwołania walnego zgromadzenia]	331
Art. 300 ⁹¹ . [Uprawnieni do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu]	334
Art. 300 ⁹² . [Udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej]	336
Art. 300 ⁹³ . [Lista uprawnionych]	340
Art. 300 ⁹⁴ . [Ważność walnego zgromadzenia; przerwy w obradach; modyfikacje porządku obrad]	343
Art. 300 ⁹⁵ . [Pełnomocnik akcjonariusza]	347
Art. 300 ⁹⁶ . [Uchwały dotyczące odpowiedzialności osobistej akcjonariusza]	351
Art. 300 ⁹⁷ . [Udzielanie informacji akcjonariuszowi podczas obrad walnego zgromadzenia]	354
Art. 300 ⁹⁸ . [Bezwzględna lub kwalifikowana większość głosów]	363
Art. 300 ⁹⁹ . [Jawność głosowania; głosowanie tajne]	367
Art. 300 ¹⁰⁰ . [Protokół z walnego zgromadzenia]	371
Art. 300 ¹⁰¹ . [Zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia – odpowiednie stosowanie przepisów o spółce akcyjnej]	375
Rozdział 4	
Zmiana umowy spółki i emisja akcji	380
Oddział 1	
Zmiana umowy spółki i zwykła emisja akcji	380
Art. 300 ¹⁰² . [Zmiana umowy spółki]	380
Art. 300 ¹⁰³ . [Zwykła emisja akcji prostej spółki akcyjnej jako zmiana umowy spółki]	385
Art. 300 ¹⁰⁴ . [Uchwała o zwykłej emisji akcji prostej spółki akcyjnej]	388
Art. 300 ¹⁰⁵ . [Umowa objęcia akcji]	391
Art. 300 ¹⁰⁶ . [Prawo poboru]	394
Art. 300 ¹⁰⁷ . [Zgłoszenie zwykłej emisji akcji prostej spółki akcyjnej do rejestru]	397
Art. 300 ¹⁰⁸ . [Emisja akcji na podstawie upoważnienia zarządu; warunkowa emisja akcji]	399
Art. 300 ¹⁰⁹ . [Udzielenie zarządowi upoważnienia do emisji akcji i warunkowa emisja akcji a kompetencje walnego zgromadzenia]	399
Oddział 2	
Upoważnienie zarządu do emisji akcji	400
Art. 300 ¹¹⁰ . [Zakres upoważnienia zarządu do emisji akcji]	400

Art. 300 ¹¹¹ . [Obowiązek umotywowania uchwały upoważniającej zarząd do emisji akcji]	402
Art. 300 ¹¹² . [Uchwała upoważniająca zarząd do emisji akcji a uchwała walnego zgromadzenia o emisji akcji]	403
Art. 300 ¹¹³ . [Pozbawienie prawa poboru]	405
Oddział 3	
Warunkowa emisja akcji	407
Art. 300 ¹¹⁴ . [Podjęcie uchwały o warunkowej emisji akcji prostej spółki akcyjnej]	407
Art. 300 ¹¹⁵ . [Elementy uchwały o warunkowej emisji akcji prostej spółki akcyjnej]	410
Art. 300 ¹¹⁶ . [Zgłoszenie warunkowej emisji akcji prostej spółki akcyjnej do rejestru]	412
Art. 300 ¹¹⁷ . [Oświadczenie o objęciu akcji objętych warunkową emisją]	413
Art. 300 ¹¹⁸ . [Nabycie praw z akcji; obowiązek zgłaszania do rejestru wykazu objętych akcji]	415
Art. 300 ¹¹⁹ . [Warranty subskrypcyjne]	416
Rozdział 5	
Rozwiązanie i likwidacja spółki	417
Art. 300 ¹²⁰ . [Przyczyny rozwiązania prostej spółki akcyjnej]	417
Art. 300 ¹²¹ . [Ogłoszenie o rozwiązaniu spółki i otwarciu likwidacji; zbycie składników majątku spółki na rzecz byłego członka zarządu, rady nadzorczej lub biegłego rewidenta; podział majątku spółki między akcjonariuszy]	423
Art. 300 ¹²² . [Przejęcie całego majątku spółki przez akcjonariusza przejmującego]	432
Rozdział 6	
Odpowiedzialność cywilnoprawna	435
Art. 300 ¹²³ . [Odpowiedzialność członków zarządu solidarnie z prostą spółką akcyjną]	435
Art. 300 ¹²⁴ . [Szkoda przy tworzeniu prostej spółki akcyjnej]	439
Art. 300 ¹²⁵ . [Odpowiedzialność członków organów za wyrządzoną szkodę]	442
Art. 300 ¹²⁶ . [Solidarna odpowiedzialność za szkodę]	448
Art. 300 ¹²⁷ . [Powództwo akcjonariusza o naprawienie szkody wyrządzonej spółce]	449
Art. 300 ¹²⁸ . [Skutki wytoczenia powództwa przez akcjonariusza bądź upadłości spółki]	454
Art. 300 ¹²⁹ . [Powództwo akcjonariusza o zwrot bezprawnie dokonanej wypłaty]	456
Art. 300 ¹³⁰ . [Przedawnienie roszczenia o naprawienie szkody]	457
Art. 300 ¹³¹ . [Sąd właściwy miejscowo dla powództwa]	459
Art. 300 ¹³² . [Bezskuteczność egzekucji przeciwko prostej spółce akcyjnej]	463

Art. 300 ¹³³ . [Odpowiedzialność likwidatorów prostej spółki akcyjnej]	470
Art. 300 ¹³⁴ . [Naprawienie szkody na zasadach ogólnych].....	471
Wzory	473
Wzór nr 1 Wzór uchwały w sprawie wypłaty dywidendy.....	473
Wzór nr 2 Wzór uchwały w sprawie wypłaty zaliczki na poczet dywidendy	475
Wzór nr 3 Wzór uchwały w sprawie przeznaczenia środków na kapitał akcyjny.....	477
Wzór nr 4 Wzór uchwały w sprawie emisji akcji i zmiany umowy spółki.....	478
Wzór nr 5 Wzór uchwały w sprawie dobrowolnego umorzenia akcji bez ich nabycia.....	480
Wzór nr 6 Wzór uchwały w sprawie dobrowolnego umorzenia akcji nabytych przez spółkę.....	482
Wzór nr 7 Wzór uchwały w sprawie przymusowego umorzenia akcji.....	484
Wzór nr 8 Wzór uchwały zarządu w sprawie stwierdzenia, że umorzenie akcji nie doszło do skutku	486
Wzór nr 9 Wzór uchwały zarządu w sprawie stwierdzenia umorzenia akcji.....	487
Wzór nr 10 Wzór uchwały w sprawie upoważnienia do nabycia akcji własnych	489
Wzór nr 11 Wzór uchwały w sprawie odwołania dyrektora.....	490
Wzór nr 12 Wzór uchwały Rady Dyrektorów w sprawie powołania prokurenta	491
Wzór nr 13 Wzór uchwały Rady Dyrektorów w sprawie powołania komitetów.....	492
Wzór nr 14 Wzór uchwały w sprawie powołania pełnomocnika do zawarcia umowy z dyrektorem	493
Wzór nr 15 Wzór pełnomocnictwa akcjonariusza do udziału w walnym zgromadzeniu	494
Wzór nr 16 Wzór oferty objęcia akcji	495
Wzór nr 17 Wzór oświadczenia o przyjęciu oferty objęcia akcji	496
Wzór nr 18 Wzór uchwały w sprawie upoważnienia zarządu do emisji akcji	497
Wzór nr 19 Wzór uchwały w sprawie warunkowej emisji akcji	499
Wzór nr 20 Wzór uchwały w sprawie rozwiązania spółki i otwarcia jej likwidacji.....	502
Wzór nr 21 Wzór uchwały w sprawie przejęcia całego majątku spółki przez jej akcjonariusza bez przeprowadzenia likwidacji spółki	503
Literatura	505
Orzeczenia	509
O autorach	513

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.06.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1320 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm.)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i sprost.)
- pr. przed. – ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162)
- pr. upad. – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1228 ze zm.)
- u.KRS – ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 112 ze zm.)
- u.n.z.a. – ustawa z 14.07.1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.)
- u.o. – ustawa z 15.01.2015 r. o obligacjach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1208 ze zm.)
- u.o.i.f. – ustawa z 29.07.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2021 r. poz. 328 ze zm.)
- u.o.p. – ustawa z 29.07.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2080 ze zm.)
- u.rach. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.)

- u.ś.u.d.e. – ustawa z 18.07.2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2020 r. poz. 344 ze zm.)
- u.z.r. – ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. z 2018 r. poz. 2017 ze zm.)

Czasopisma

- Apel. W-wa – Apelacja Warszawska
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- Mon. Praw. – Monitor Prawniczy
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNC-ZD – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- POSAG – Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
- PPH – Przegląd Prawa Handlowego
- Pr. Sp. – Prawo Spółek
- PS – Przegląd Sądowy

Wstęp

Prosta spółka akcyjna jest nową spółką handlową, która istnieje w obrocie prawnym od 1.07.2019 r. Podstawą prawną jej funkcjonowania jest ustawa z 19.07.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, na mocy której do kodeksu spółek handlowych zostały dodane nowe art. 300¹–300¹³⁴ k.s.h. Termin wejścia w życie przepisów dotyczących prostej spółki akcyjnej zmieniano kilkakrotnie i w rezultacie ich *vacatio legis* trwała niemal dwa lata, tj. znacznie dłużej niż trzyipółmiesięczna *vacatio legis* samego kodeksu spółek handlowych.

Długo czas na przygotowanie do wejścia w życie przepisów dotyczących nowej formy prawnej nie sprawił bynajmniej, że obowiązujące od 1.07.2021 r. regulacje nie budzą żadnych wątpliwości ani kontrowersji. Prosta spółka akcyjna jest spółką kapitałową emitującą beznominałowe akcje nietworzące kapitału zakładowego, w której dopuszczalne jest powołanie rady dyrektorów zamiast tradycyjnych organów w postaci zarządu i rady nadzorczej. Rozwiązania prawne dotyczące prostej spółki akcyjnej w niektórych kwestiach wzorowane są na regulacjach spółki akcyjnej, innym razem powielają niemal bez zmian przepisy dotyczące spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, by wreszcie w wielu sprawach wprowadzić instytucje nieznane dotychczas w polskim systemie prawnym. Nie sposób nie dostrzec również pewnej, trudnej do wyjaśnienia, bowiem niewynikającej ze specyfiki instytucji nowej formy spółki, niespójności przepisów odnoszących się do prostej spółki akcyjnej z pozostałymi regulacjami kodeksu spółek handlowych. Powyższe sprawia, że przepisy dotyczące nowej spółki handlowej można potraktować jako kolejny przejaw zjawiska dekodyfikacji prawa prywatnego, tj. zjawiska godzącego w postulat zupełności i niesprzeczności kodeksowej (zob. J. Rudnicki, *Dekodyfikacja prawa cywilnego w Polsce*, Bielsko-Biała 2018, s. 52).

Powyższych uwag nie należy traktować jako krytyki idei prostej spółki akcyjnej i zasadności powołania nowej formy prawnej w polskim porządku prawnym. Potrzeby obrotu nie poddają się doktrynalnym systematykom i podziałom, ale nakazują poszukiwanie jak najbardziej elastycznych rozwiązań dostosowanych do nowych wyzwań. Niewątpliwie regulacje dotyczące prostej spółki akcyjnej pozwalają na dużo większą swobodę uregulowania stosunków wewnętrznych i zewnętrznych spółki, niż było

dotychczas możliwe w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Co prawda ustawodawca nie ustrzegł się przed pewnymi wadami regulacji, brakiem jasności przepisów lub ich wieloznacznością. Niedociągnięcia te będą zapewne utraceniem praktyków oraz polem do dyskusji dla teoretyków prawa, ale co do zasady poszerzenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej o dodatkową formę prawną należy ocenić pozytywnie.

Autorami niniejszego komentarza są praktycy, na co dzień zajmujący się sprawami z zakresu prawa korporacyjnego. W rezultacie niniejszy komentarz ma wyjątkowy charakter. Dla każdego z autorów zagadnienia ściśle teoretyczne, jakkolwiek pociągające intelektualnie, nie stanowią celu samego w sobie. Każdy z autorów w codziennej pracy prawnika musi odpowiedzieć nie na pytanie „jak być powinno”, ale „jak jest” i przyjmując takie założenie, dokonuje interpretacji przepisów. Celem niniejszej publikacji było więc wyjście poza schemat, w którym „gdzie zaczyna się problem, tam kończy się komentarz”, i zaproponowanie odpowiedzi i rozwiązań także w kwestiach kontrowersyjnych, które w ocenie autorów mogą budzić problemy w praktyce.

Niniejszy komentarz jest pracą zbiorową, stanowiącą sumę doświadczeń i poglądów autorów. Okoliczność, że regulacja dotycząca prostej spółki akcyjnej jest nie tylko nowa, lecz w wielu kwestiach także nowatorska, sprawia, że poglądy autorów – praktyków na co dzień stykających się z problemami *law in action* – mogą różnić się między sobą. Podkreślenia wymaga zatem, że redaktorzy czuwali nad wewnętrzną spójnością komentarzy do poszczególnych przepisów, lecz nie ingerowali w interpretację i poglądy poszczególnych autorów na komentowane przepisy.

Marcin Macieszczak
Maciej Kożuchowski
Bartłomiej Woźniak

Ustawa

z dnia 15 września 2000 r.

Kodeks spółek handlowych¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1526; zm.: Dz.U. z 2020 r. poz. 2320)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników jak i osób trzecich (Dz.Urz. WE L 65 z 14.03.1968, str. 8 ze zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 3 ze zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.Urz. WE L 26 z 31.01.1977, str. 1 ze zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 8 ze zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 295 z 20.10.1978, str. 36 ze zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 42 ze zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 47 ze zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 50 ze zm.);
- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 36 ze zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 100 ze zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 40 ze zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 104 ze zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz.Urz. WE L 110 z 20.04.2001, str. 28; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz.Urz. WE L 125 z 05.05.2001, str. 15; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 15).

TYTUŁ III

Spółki kapitałowe

(...)

DZIAŁ IA

Prosta spółka akcyjna

ROZDZIAŁ 1

Powstanie spółki

Art. 300¹. [Zawiązanie prostej spółki akcyjnej]

§ 1. Prosta spółka akcyjna może być utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Spółka nie może być zawiązana wyłącznie przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 3. Akcjonariusze są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w umowie spółki.

§ 4. Akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania spółki.

1. Prosta spółka akcyjna – uwagi wstępne

Prosta spółka akcyjna została dodana do polskiego systemu prawnego z dniem 1.07.2021 r. ustawą z 19.07.2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1655). Na mocy tego aktu prawnego do kodeksu spółek handlowych w tytule III „Spółki kapitałowe” został dodany, pomiędzy działem I „Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” a działem II „Spółka akcyjna”, dział Ia „Prosta spółka akcyjna” zawierający 134 artykuły (od art. 300¹ do art. 300¹³⁴), podzielony na sześć rozdziałów zawierających kompleksową regulację tej formy spółki.

Prosta spółka akcyjna przede wszystkim jest spółką handlową (co wynika wprost ze znowelizowanego art. 1 § 2 k.s.h.) oraz spółką kapitałową (art. 4 § 1 pkt 2 k.s.h.). Z powyższego wynika konieczność stosowania do prostej spółki akcyjnej przepisów wspólnych tytułu I kodeksu spółek handlowych (art. 1–7) oraz przepisów dotyczących spółek kapitałowych zawartych we wskazanym wyżej tytule I (art. 11–21). W przepisach tych, w związku z dodaniem prostej spółki akcyjnej, wprowadzono wiele zmian, z których z uwagi na specyfikę prostej spółki handlowej należy w szczególności zwrócić uwagę na następujące regulacje:

- nowy art. 4 § 2¹ k.s.h. – nakazujący zawarte w przepisach prawa odwołania do zarządu lub członka zarządu spółki w przypadku prostej spółki akcyjnej, w której powołano radę dyrektorów, rozumieć jako odwołania do, odpowiednio, rady dyrektorów lub dyrektora;
- nowy art. 4 § 2² k.s.h. – zawierający kolejne normy interpretacyjne, zgodnie z którymi zawarte w przepisach kodeksu spółek handlowych odwołania do udziału akcjonariusza w kapitale zakładowym spółki w przypadku prostej spółki akcyjnej należy rozumieć jako odwołania do stosunku liczby akcji przysługujących temu akcjonariuszowi do liczby wszystkich akcji wyemitowanych w tej spółce, a odwołania do wpisu zmiany wysokości kapitału zakładowego do rejestru w przypadku prostej spółki akcyjnej należy rozumieć jako odwołania do wpisu zmiany liczby akcji do rejestru;
- zmianę w art. 14 § 1 k.s.h., zgodnie z którą przedmiotem wkładu niepieniężnego przeznaczonego na kapitał akcyjny prostej spółki akcyjnej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług, co nawiązuje do jednej z głównych *differentia specifica* prostej spółki akcyjnej, czyli możliwości pokrywania akcji (ale nie kapitału akcyjnego) każdym wkładem mającym wartość majątkową, w szczególności świadczeniem pracy lub usług.

Należy zauważyć ponadto, że prosta spółka akcyjna ma pełną zdolność przekształceniową, co oznacza, że może podlegać przekształceniu w inną spółkę handlową, jak również powstać z przekształcenia innej spółki handlowej. Prosta spółka akcyjna – jako spółka kapitałowa – ma także pełną zdolność połązeniową, nie wyłączając połączenia transgranicznego (może być spółką przejmowaną, jak również spółką przejmującą lub nowo zawiązaną), oraz pełną zdolność podziałową (może być spółką dzieloną, a także spółką przejmującą lub nowo zawiązaną).

Natomiast prosta spółka akcyjna nie podlega dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z 14.06.2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek.

Biorąc pod uwagę ogół regulacji dotyczących prostej spółki akcyjnej, należy zwrócić uwagę na jej następujące specyficzne cechy jurystyczne:

- 1) prosta spółka akcyjna jest spółką kapitałową, z możliwością wnoszenia do niej wkładów w postaci pracy i usług, co dotychczas było dopuszczalne wyłącznie w spółkach osobowych;

- 2) prosta spółka akcyjna emituje będące papierami wartościowymi akcje, wyłącznie zdematerializowane, niemające wartości nominalnej i nietworzące kapitału zakładowego;
- 3) akcje prostej spółki akcyjnej nie mogą być przedmiotem dopuszczenia ani obrotu na rynku regulowanym; prosta spółka akcyjna jest spółką *par excellence* niepubliczną;
- 4) w prostej spółce akcyjnej nie występuje kapitał zakładowy (ani inny kapitał podstawowy) dzielący się na prawa udziałowe;
- 5) kapitał akcyjny prostej spółki akcyjnej nie dzieli się na emitowane przez nią akcje i nie jest określany w umowie spółki;
- 6) w prostej spółce akcyjnej wprowadzono odmienny w porównaniu z innymi spółkami kapitałowymi sposób ochrony wierzycieli – nastąpiło w tym zakresie odejście od instytucji kapitału zakładowego na rzecz ograniczeń wypłat na rzecz akcjonariuszy z tytułu stosunku spółki (*causa societatis*) uwzględniających wielkość zadłużenia i stopień wypłacalności spółki; system tych wypłat również jest specyficzny – ukształtowany odmiennie niż w innych spółkach kapitałowych;
- 7) prostą spółkę akcyjną charakteryzuje większa (w porównaniu z innymi spółkami kapitałowymi, a zwłaszcza spółką akcyjną) swoboda i autonomia woli stron (akcjonariuszy) w kształtowaniu stosunku spółki i systemu praw i obowiązków członkowskich;
- 8) w zakresie *corporate governance* prosta spółka akcyjna jest jedyną w obecnym polskim systemie prawnym (poza spółką europejską) spółką, w której można dokonać wyboru między dualistycznym (opartym na zarządzie i radzie nadzorczej) lub monistycznym (opartym na radzie dyrektorów) systemem organów spółki.

2. Cel utworzenia; zastosowanie

Prosta spółka akcyjna, jakkolwiek była pomyślana jako forma prawna mająca mieć szczególne zastosowanie w środowisku start-upów oraz nowych technologii, została przez ustawodawcę ukształtowana jako podmiot o charakterze uniwersalnym (a nie sektorowym). Podobnie jak w przypadku pozostałych spółek kapitałowych, prosta spółka akcyjna może być utworzona w każdym celu prawnie dopuszczalnym, z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z ustaw szczególnych. Z zastrzeżeniem takich wyjątków, prosta spółka akcyjna może służyć prowadzeniu przedsiębiorstwa w dowolnej branży, jak również być powoływana w celach niegospodarczych oraz niezarobkowych.

3. Osoby zawiązujące prostą spółkę akcyjną

Prosta spółka akcyjna, podobnie jak pozostałe spółki kapitałowe, może zostać zawiązana przez jedną lub więcej osób (fizycznych lub prawnych). Podobnie jak w przypadku pozostałych spółek kapitałowych obowiązuje w tym zakresie zakaz tworzenia prostej spółki akcyjnej wyłącznie przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Charakterystyczne jest, że zakaz ten dotyczy wyłącznie pierwotnego tworzenia

(zawiazywania) spółki przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, a nie zakazuje ani wtórnego uzyskiwania przez jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością statusu jedyne go akcjonariusza prostej spółki akcyjnej (np. wskutek nabycia akcji), ani pierwotnego lub wtórnego uzyskiwania przez jednoosobową spółkę akcyjną (lub jednoosobową prostą spółkę akcyjną) statusu jedyne go akcjonariusza prostej spółki akcyjnej.

Wydaje się, że w odniesieniu także do prostej spółki akcyjnej – podobnie jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – aktualność zachowa orzeczenie Sądu Najwyższego z 28.04.1997 r. (II CKN 133/97, LEX nr 30641), zgodnie z którym jedynym współnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być jednoosobowa spółka prawa obcego, mająca cechy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w rozumieniu przepisów kodeksu handlowego, przy czym będzie to oczywiście ograniczone wyłącznie do pierwotnego utworzenia prostej spółki akcyjnej przez wskazaną wyżej jednoosobową spółkę prawa obcego.

Przedmiotowy zakaz obowiązujący w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 151 § 2 k.s.h.) oraz spółki akcyjnej (art. 301 § 1 zdanie drugie k.s.h.) spotkał się z powszechną i słuszną krytyką doktryny (np. A. Kidyba, *Komentarz aktualizowany do art. 301–633 k.s.h.*, LEX/el.). Zakaz ten, zwłaszcza w kontekście wyżej wskazanych luk, jest niezrozumiały i nie wydaje się pełnić funkcji ochronnej dla jakichkolwiek prawnie doniosłych dóbr. Powtórzenie tej regulacji w odniesieniu do prostej spółki akcyjnej należy tłumaczyć chyba wyłącznie spójnością z regulacjami dotyczącymi pozostałych spółek kapitałowych.

4. Odpowiedzialność akcjonariuszy prostej spółki akcyjnej

Prosta spółka akcyjna jest spółką kapitałową, a reżim odpowiedzialności jej akcjonariuszy został ukształtowany tak jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (zob. art. 151 § 3 i 4 k.s.h.) oraz spółki akcyjnej (zob. art. 301 § 4 i 5 k.s.h.).

Przed wszystkim, w stosunkach zewnętrznych, akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania prostej spółki akcyjnej. Prosta spółka akcyjna jest osobą prawną, a jej akcjonariusze, z tytułu udziału w spółce, nie ponoszą żadnej odpowiedzialności wobec osób trzecich za zobowiązania spółki, również niezależnie od tego, czy wnieśli do spółki umówione wkłady. Zwrócić należy uwagę, że brak odpowiedzialności akcjonariuszy za zobowiązania prostej spółki akcyjnej dotyczy jedynie już w pełni powstałej spółki, bowiem w stadium „w organizacji” zastosowanie będzie mieć art. 13 k.s.h., zgodnie z którym za zobowiązania spółki kapitałowej w organizacji odpowiadają solidarnie ze spółką także osoby, które działały w jej imieniu, oraz jej akcjonariusze do wartości niewniesionego wkładu. Dla porządku wskazać należy, że akcjonariusz może oczywiście ponosić odpowiedzialność za zobowiązania spółki, ale na podstawie stosunku prawnego innego

niż stosunek spółki, na przykład na podstawie umowy poręczenia lub podobnej czy z tytułu pełnienia funkcji członka organu spółki (np. art. 300¹³² k.s.h.).

Jak wyżej wspomniano, w stosunkach zewnętrznych akcjonariusze nie odpowiadają za zobowiązania prostej spółki akcyjnej, natomiast w stosunkach wewnętrznych, z tytułu udziału w spółce, akcjonariusze są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w umowie spółki. Te świadczenia to przede wszystkim wkłady wnoszone przez akcjonariuszy do spółki – pieniężne lub niepieniężne. W zakresie tych drugich szczególną pozycję mają dopuszczalne w prostej spółce akcyjnej wkłady w postaci świadczenia pracy i usług. Niezależnie od ich postaci wkłady muszą być ściśle w umowie spółki określone, z taką dokładnością, aby świadczenia akcjonariuszy były możliwe do precyzyjnego ustalenia. W przypadku wkładów pieniężnych jest to po prostu wskazanie kwoty ceny emisyjnej akcji; w przypadku rzeczowych wkładów pieniężnych wskazanie ich przedmiotu; natomiast w przypadku wkładów niepieniężnych w postaci świadczenia pracy i usług niezbędne jest wskazanie rodzaju świadczeń i czasu ich wykonywania. W przypadku współuprawnionych z akcji, współuprawnieni za świadczenia związane z akcją (zatem przede wszystkim wkłady wnoszone na pokrycie akcji) odpowiadają solidarnie (art. 300³⁸ § 3 k.s.h.). Zwrócić należy ponadto uwagę, że postanowienia umowy spółki o związanych z akcją obowiązkach wobec spółki odnotowuje się w rejestrze akcjonariuszy (art. 300³³ § 1 pkt 11 k.s.h.).

Przepisy o prostej spółce akcyjnej nie przewidują wprost możliwości ustalenia w umowie spółki obowiązku akcjonariuszy do powtarzających się świadczeń niepieniężnych na rzecz spółki (zob. art. 176 k.s.h. odnośnie do spółki z o.o. oraz art. 356 odnośnie do spółki akcyjnej), jednakże dopuszczalność ustanowienia takich obowiązków w prostej spółce akcyjnej na zasadzie swobody umów (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 2 k.s.h.) nie może budzić wątpliwości. Jeżeli świadczenia takie nie stanowią elementu wkładu wnoszonego przed akcjonariuszy, wówczas odpłatność realizowana przez spółkę z tego tytułu podlegać będzie ogólnej regule wartości godziwej świadczenia wyrażonej w art. 300²¹ k.s.h.

Stwierdzić należy również, że na zasadzie swobody umów, umowa spółki może przewidywać także inne rodzaje obowiązków (działań lub zaniechań) akcjonariuszy, nieprzewidzianych wprost w regulacjach zawartych w kodeksie spółek handlowych. Zwrócić należy bowiem uwagę, że autonomia akcjonariuszy w tym zakresie jest zdecydowanie większa niż w spółce akcyjnej, w której obowiązuje zasada surowości statutu (art. 304 § 3 i 4 k.s.h.).

Art. 300². [Obejmowanie akcji prostej spółki akcyjnej]

§ 1. Akcje są obejmowane w zamian za wkłady pieniężne lub niepieniężne.

§ 2. Wkładem niepieniężnym na pokrycie akcji może być wszelki wkład mający wartość majątkową, w szczególności świadczenie pracy lub usług.

§ 3. Akcje nie posiadają wartości nominalnej, nie stanowią części kapitału akcyjnego i są niepodzielne.**1. Wkłady do prostej spółki akcyjnej – uwagi ogólne**

Akcjonariusze wnoszą do prostej spółki akcyjnej wkłady, pieniężne lub niepieniężne. Wszystkie wkłady wnoszone są na pokrycie emitowanych przez spółkę akcji. Wkłady określone są pierwotnie w umowie spółki, a w przypadku kolejnych emisji akcji – w uchwałach o emisji akcji (art. 300¹⁰⁴ k.s.h.). Wniesienie umówionych wkładów jest podstawowym (i często jedynym) obowiązkiem akcjonariuszy. W prostej spółce akcyjnej, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy na pokrycie akcji pierwszej emisji, wnosi się wyłącznie wkłady pieniężne (art. 300⁷ § 4 k.s.h.). Wkłady, czy to pieniężne, czy niepieniężne, powinny zostać wniesione do spółki w terminie określonym w umowie spółki, nie dłuższym jednak niż trzy lata od dnia wpisu spółki do rejestru. W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz w spółce akcyjnej wkłady wnoszone są na pokrycie udziałów (akcji) mających wartość nominalną tworzącą łącznie kapitał zakładowy. W prostej spółce akcyjnej jest inaczej – wkłady wnoszone na pokrycie beznominałowych akcji nietworzących żadnego rodzaju kapitału zakładowego (ani akcyjnego); wkłady zarazem, z wyjątkiem wkładów w postaci praw niezbywalnych lub świadczenia pracy bądź usług, przeznacza się na tworzenie w prostej spółce akcyjnej kapitału akcyjnego.

2. Wkłady kapitałowe i niekapitałowe

Artykuł 300² § 2 k.s.h. to jedyna norma zawarta w tym kodeksie od strony pozytywnej definiująca przedmiot aportu. Zgodnie z tą regulacją wkładem niepieniężnym na pokrycie akcji prostej spółki akcyjnej może być wszelki wkład mający wartość majątkową, w szczególności świadczenie pracy lub usług. Przepis ten należy czytać łącznie z art. 14 § 1 k.s.h., zgodnie z którym przedmiotem wkładu niepieniężnego przeznaczonego na kapitał akcyjny prostej spółki akcyjnej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług.

Analiza powyższego, jak się wydaje, uprawnia w szczególności do następujących konstatacji:

- co do zasady przedmiotem aportu do prostej spółki akcyjnej może być każdy przedmiot stosunków cywilnoprawnych (zatem rzecz, prawo lub świadczenie, w tym świadczenie pracy lub usług) mający wartość majątkową; rozwiązanie to stanowi jedną z głównych cech wyróżniających prostą spółkę akcyjną od pozostałych spółek kapitałowych, w których wkłady w postaci praw niezbywalnych lub świadczenia pracy bądź usług są niedopuszczalne;
- art. 300² § 2 k.s.h., egemplifikując dopuszczalne przedmioty aportu jako wkłady mające wartość majątkową, wymienia wprost świadczenie pracy lub usług, natomiast nie wskazuje praw niezbywalnych wspomnianych w art. 14 § 1 k.s.h.; po-

wstaje zatem pytanie, czy wkład w postaci mającego wartość majątkową prawa niezbywalnego (np. użytkowanie rzeczy lub praw) może być przedmiotem aportu do prostej spółki; odpowiedź na to pytanie jest twierdząca, prawa tego rodzaju jako mające wartość majątkową zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w komentowanym przepisie mogą stanowić przedmiot wkładu niepieniężnego do prostej spółki akcyjnej; oczywiście w przypadku praw niezbywalnych, jak użytkowanie, trudno jest mówić o możliwości ich translatywnego przeniesienia na spółkę w drodze wniesienia aportu; ich wniesienie do spółki powinno nastąpić w drodze konstytutywnego ustanowienia na jej rzecz.

Zestawienie przepisów art. 300² § 2 i art. 14 § 1 k.s.h. pozwala również dokonać dycho-
tomicznego podziału wkładów wnoszonych do prostej spółki akcyjnej na:

- 1) wkłady, których wniesienie zwiększa kwotę kapitału akcyjnego;
- 2) wkłady, których wniesienie nie zwiększa kwoty kapitału akcyjnego.

Wkłady pierwszego rodzaju, zwane w doktrynie wkładami kapitałowymi (rozdzielenie na wkłady kapitałowe i niekapitałowe za: A. Opalski, *Prosta spółka akcyjna – nowy typ spółki handlowej (część I)*, PPH 2019/11, s. 7), to wkłady pieniężne i wkłady niepieniężne mające zdolność aportową w pozostałych spółkach kapitałowych, a zatem przedmioty stosunków cywilnoprawnych mającą wartość majątkową, z wyłączeniem jednak praw niezbywalnych oraz świadczenia pracy bądź usług. Wkłady te zasilają kapitał akcyjny prostej spółki akcyjnej, a od strony rachunkowej mają zdolność bilansową (są rozpoznawane w księgach spółki jako jej aktywa).

Wkłady drugiego rodzaju, zwane wkładami niekapitałowymi, to wkłady niepieniężne niemające zdolności aportowej w pozostałych spółkach kapitałowych. Są to zatem wkłady obejmujące przedmioty stosunków cywilnoprawnych mające wartość majątkową, z wyłączeniem wkładów kapitałowych, zatem w szczególności prawa niezbywalne oraz świadczenie pracy lub usług. Wkłady tego rodzaju są niedopuszczalne w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością ani w spółce akcyjnej, mogą być za to wnoszone do spółek osobowych (z wyjątkiem wkładów na kapitał zakładowy w spółce komandytowo-akcyjnej). Wkłady te od strony rachunkowej z reguły nie mają zdolności bilansowej (co do zasady nie są rozpoznawane w księgach spółki jako jej aktywa). Wkłady te, jakkolwiek dopuszczalne w prostej spółce akcyjnej, nie tworzą jej kapitału akcyjnego. Z uwagi na obowiązek utworzenia kapitału akcyjnego choćby w minimalnej wysokości (1 zł), wkłady niekapitałowe nie mogą być jedynymi wkładami wnoszonymi do prostej spółki akcyjnej.

Stwierdzić należy, że przepisy dotyczące odpowiedzialności za wady przedmiotów wkładów niepieniężnych przewidziana art. 14 § 2 k.s.h., jak również odpowiedzialności za przeszacowanie wartości aportów (art. 300¹⁰ k.s.h.), mają zastosowanie wyłącznie do niepieniężnych wkładów kapitałowych wnoszonych do prostej spółki akcyjnej.

Wkłady kapitałowe jako zasilające kapitał akcyjny powinny być wnoszone do spółki po wartości godziwej, tzn. wartość wkładu odnoszona na kapitał akcyjny powinna odpowiadać wartości godziwej przedmiotu wkładu, co wynika z powołanego wyżej art. 300¹⁰ k.s.h.

Pamiętać jednak należy, że wkłady wnoszone do prostej spółki akcyjnej nie służą jedynie budowaniu kapitału akcyjnego (co więcej – wkłady niekapitałowe w ogóle takiej roli nie pełnią), ale służą także (a może przede wszystkim) pokryciu akcji. Akcje są beznominałowe, a ich liczba przeznaczona do objęcia przez poszczególnych akcjonariuszy za umówione wkłady (czyli również cena emisyjna) stanowi materię autonomicznych rozstrzygnięć akcjonariuszy. W wewnętrznych relacjach to akcjonariusze uprawnieni są dokonać wyceny poszczególnych wkładów, to jest ustalić, ile (i jakich) akcji spółka wyemituje do poszczególnych akcjonariuszy za dane wkłady, w tym także postanowić, czy cena emisyjna akcji obejmowanych przez poszczególnych akcjonariuszy będzie jednolita, czy zróżnicowana. Takiego rodzaju ustalenie na etapie zawiązania spółki wymaga porozumienia wszystkich akcjonariuszy, a na etapie kolejnych emisji akcji wymaga podjęcia odpowiednią większością głosów uchwały o emisji akcji, z ewentualnym wyłączeniem prawa poboru (art. 300⁹⁸ i 300¹⁰⁶ § 2 k.s.h.). Oczywiście, różnicowanie nie może być dowolne i nieuzasadnione, a na straży interesów akcjonariuszy stoją zasada jednakowego traktowania współników i akcjonariuszy spółek kapitałowych (art. 20 k.s.h.), przepisy o zaskarżaniu uchwał akcjonariuszy (art. 422–427 w zw. z art. 300¹⁰¹ k.s.h.) oraz powołane wyżej regulacje dotyczące odpowiedzialności za wady lub przeszacowanie wartości przedmiotów wkładów niepieniężnych wnoszony na kapitał akcyjny prostej spółki akcyjnej art. 14 § 2 i art. 300¹⁰ k.s.h.).

3. Akcje prostej spółki akcyjnej

Jak wyżej wspomniano, prosta spółka akcyjna emituje będące papierami wartościowymi akcje, wyłącznie zdematerializowane, niemające wartości nominalnej i nietworzące kapitału zakładowego (akcyjnego). Brak wartości nominalnej i brak związania akcji z jakimkolwiek kapitałem podstawowym spółki stanowią jedną z głównych *differentia specifica* prostej spółki akcyjnej. Powyższe powoduje w szczególności, że charakterystyczny dla pozostałych spółek kapitałowych wyznacznik siły i pozycji danego współnika (akcjonariusza) mierzony udziałem w kapitale zakładowym nie ma jakiegokolwiek zastosowania do prostej spółki akcyjnej. W nowej konstrukcji spółkowej odpowiednikiem udziału w kapitale zakładowym jest stosunek liczby akcji przysługujących danemu akcjonariuszowi do liczby wszystkich akcji wyemitowanych w danej spółce, co wprost stwierdza nowy art. 4 § 2² k.s.h.

Brak wartości nominalnej akcji powoduje także, że w prostej spółce akcyjnej *ex definitione* nie ma zastosowania zakaz obejmowania akcji poniżej ich wartości nominalnej (art. 154 § 3 zdanie pierwsze oraz art. 309 § 1 k.s.h.), jak również nie występuje tu w ogóle instytucja *agio* emisyjnego (art. 154 § 3 zdanie drugie oraz art. 309 § 2 k.s.h.),

jako że nie można w tym przypadku mówić o nadwyżce ceny emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną. W prostej spółce akcyjnej cena emisyjna akcji ustalana jest przez akcjonariuszy bez ustawowego narzucania jakiegokolwiek minimum, a w zakresie, w jakim pokrywana jest wkładami kapitałowymi, odnoszona jest na kapitał akcyjny spółki.

Art. 300³. [Kapitał akcyjny]

§ 1. W spółce tworzy się wyrażony w złotych kapitał akcyjny, na który przeznaczają się wniesione wkłady pieniężne oraz niepieniężne, z uwzględnieniem art. 14 § 1. Kapitał akcyjny powinien wynosić co najmniej 1 złoty.

§ 2. Wysokość kapitału akcyjnego nie jest określana w umowie spółki. Do zmian wysokości kapitału akcyjnego nie stosuje się przepisów o zmianie umowy spółki.

W prostej spółce akcyjnej tworzy się wyrażony w złotych kapitał akcyjny. Kapitału akcyjnego, wbrew jego nazwie, nie tworzą akcje, a kapitał akcyjny nie dzieli się na akcje. Kapitał akcyjny tworzą wniesione do spółki wkłady kapitałowe, a zatem wkłady pieniężne oraz wkłady niepieniężne z wyłączeniem wkładów w postaci praw niezbywalnych lub świadczenia pracy lub usług (szerzej odnośnie do pojęcia wkładów kapitałowych oraz niekapitałowych zob. komentarz do art. 300² k.s.h.). Wnoszone do spółki wkłady, zarówno pieniężne, jak i niepieniężne, określane są pierwotnie w umowie spółki, a w przypadku kolejnych emisji akcji – w uchwałach o emisji akcji (art. 300¹⁰⁴ k.s.h.), przy czym kapitału akcyjnego nie tworzą wkłady kapitałowe zadeklarowane, ale wkłady faktycznie wniesione. Wniesienie wkładu jest stwierdzane przez zarząd spółki (art. 300⁹ § 2 k.s.h.).

Komentowany przepis przewiduje minimalną wysokość kapitału akcyjnego na poziomie symbolicznym – 1,00 złoty, a art. 300⁴ pkt 3 do powstania spółki wymaga wniesienia do spółki wkładów kapitałowych w tej wysokości. Wydaje się, że znalezienie racjonalnego uzasadnienia dla tej regulacji jest trudne, ponieważ różnica sytuacji finansowej spółki, do której wniesiono wkład kapitałowy w kwocie 1,00 zł, a spółki, do której takiego wkładu nie wniesiono, jest żadna. Oczywiście jurydyczną konsekwencją powyższego jest brak prawnej możliwości zawiązania prostej spółki akcyjnej tylko w oparciu o wkłady niekapitałowe; wkład kapitałowy choćby w minimalnej wysokości 1,00 zł jest niezbędnym.

Kapitał akcyjny prostej spółki akcyjnej będący następstwem wniesionych do spółki wkładów nie jest elementem umowy (porozumienia) akcjonariuszy i jako taki nie podlega (i nie może podlegać) określeniu w umowie spółki. W konsekwencji do zmian wysokości kapitału akcyjnego nie stosuje się przepisów o zmianie umowy spółki. W szczególności, w prostej spółce akcyjnej nie występuje jakakolwiek procedura podwyższenia lub obniżenia kapitału akcyjnego analogiczna do procedury podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółce akcyjnej,

a to w szczególności z uwagi na fakt, że podwyższenie lub obniżenie kapitału akcyjnego nie jest formalnie związane z emisją lub umorzeniem akcji.

Kapitał akcyjny ulega podwyższeniu w miarę wnoszenia do spółki wkładów kapitałowych przewidzianych w umowie spółki oraz w uchwałach o emisji akcji, jak również może być zasilony przez odpisy z zysku oraz innych kapitałów własnych spółki, o których mowa w art. 300¹⁵ § 2 k.s.h., czyli kapitałów, które mogą być przeznaczone do podziału pomiędzy akcjonariuszy (art. 300²⁰ k.s.h.). W szczególności art. 300¹⁹ § 2 k.s.h. nakazuje, aby na pokrycie strat zasilać kapitał akcyjny, przeznaczając na ten cel co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, jeżeli kapitał ten nie osiągnął 5% sumy zobowiązań spółki wynikającej z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy.

Kapitał akcyjny może z kolei ulegać obniżeniu przede wszystkim wskutek dokonywanych w ciężar tego kapitału odpisów na pokrycie strat spółki, jak również wskutek wypłat z tego kapitału dokonywanych na rzecz akcjonariuszy. Możliwość dokonywania wypłat *causa societatis* z kapitału akcyjnego, w szczególności dywidendy, spłaty za umarżane akcje lub zapłaty ceny za nabywane akcje własne (jednakże z wyłączeniem zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy – art. 300¹⁷ § 1 zdanie drugie k.s.h.), jest kolejną z głównych wyróżniających cech jurydycznych prostej spółki akcyjnej. Wypłaty z kapitału akcyjnego na rzecz akcjonariuszy, z pewnymi ograniczeniami, mogą nastąpić na tych samych zasadach (zob. komentarz do art. 300¹⁵ k.s.h.) co wypłaty z zysku lub innych kapitałów własnych, które mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy. Ograniczenia te to:

- zakaz doprowadzania do zmniejszenia kwoty kapitału akcyjnego poniżej 1,00 złote-go;
- obowiązek przeprowadzenia postępowania konwokacyjnego (art. 456 § 1 i 2 oraz art. 458 § 2 pkt 4 k.s.h. stosowane odpowiednio) do wypłaty z kapitału akcyjnego z części tego kapitału stanowiącej 5% sumy zobowiązań spółki wynikającej z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy;
- ustalenie, że wypłata z kapitału akcyjnego może nastąpić po wpisie zmiany jego wysokości do rejestru.

Powyższe cechy determinują kolejną cechę kapitału akcyjnego prostej spółki akcyjnej odróżniającego go od kapitału zakładowego w innych spółkach kapitałowych – mianowicie jego zmienny charakter.

Kapitał akcyjny, jakkolwiek pozbawiony cech stałości i niezmienności, jest kapitałem podstawowym prostej spółki akcyjnej w rozumieniu przepisów o rachunkowości. Kapitał akcyjny podlega również ujawnieniu w rejestrze, zarówno przy zgłoszeniu spółki do rejestru (art. 300¹² § 2 pkt 6 k.s.h.), jak i przy zgłoszeniu kolejnych emisji akcji. Na potrzeby rejestracji wysokość kapitału zakładowego ustalana jest na podstawie oświadczenia wszystkich członków zarządu spółki (art. 300¹² § 3 pkt 2 i art. 300¹⁰⁷

§ 2 pkt 4 k.s.h.). Pisma i zamówienia handlowe składane przez spółkę, czy to w formie papierowej, czy elektronicznej, a także informacje na stronach internetowych spółki powinny również zawierać informację o wysokości kapitału akcyjnego (art. 300⁶¹ k.s.h.).

Art. 300⁴. [Przesłanki powstania prostej spółki akcyjnej]

Do powstania spółki wymaga się:

- 1) zawarcia umowy spółki;**
- 2) ustanowienia organów spółki wymaganych przez ustawę lub umowę spółki;**
- 3) wniesienia przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie kapitału akcyjnego co najmniej w kwocie, o której mowa w art. 300³ § 1;**
- 4) wpisu do rejestru.**

Artykuł 300⁴ k.s.h. określa przesłanki – czynności niezbędne w powstaniu prostej spółki akcyjnej. Przepis ten jest odpowiednikiem art. 163 k.s.h. dotyczącego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz art. 306 k.s.h. dotyczącego spółki akcyjnej, przy czym tryb powoływania prostej spółki akcyjnej wzorowany jest na przepisach dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Znajduje to w szczególności wyraz w okoliczności, że jednym (pierwszym) z etapów w ramach procesu inkorporacji prostej spółki akcyjnej jest, tak jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zawarcie umowy spółki będące jednym aktem w przeciwieństwie do zawiązania spółki akcyjnej mogącego składać się z wielu czynności (zob. art. 313 k.s.h.). Podobnie jak w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w przypadku prostej spółki akcyjnej z chwilą zawarcia umowy spółki dochodzi do jej zawiązania i powstania spółki w organizacji (art. 300¹¹ k.s.h.) i brak jest możliwości rozdzielenia funkcji osób zaangażowanych w zawiązanie prostej spółki akcyjnej na akcjonariuszy i założycieli, jak jest to możliwe w spółce akcyjnej.

Umowa prostej spółki akcyjnej może zostać zawarta albo „tradycyjnie” – w formie aktu notarialnego (art. 300⁶ k.s.h.), albo „elektronicznie” – przy wykorzystaniu wzorca umowy w systemie teleinformatycznym (art. 300⁷ k.s.h.). Minimalna treść umowy spółki określona jest postanowieniami art. 300⁵ k.s.h. Umowa prostej spółki akcyjnej ulega rozwiązaniu, jeżeli zawiązanie spółki nie zostało zgłoszone do sądu rejestrowego w terminie sześciu miesięcy od dnia zawarcia umowy spółki w trybie „tradycyjnym”, przy czym termin ten wynosi siedem dni w przypadku zawarcia umowy spółki w trybie „elektronicznym” (art. 169 w zw. z art. 300¹³ § 1 k.s.h.).

Do powstania spółki akcyjnej konieczne jest powołanie jej organów wymaganych przez ustawę lub umowę spółki. Umowa spółki może przewidywać wyłącznie radę dyrektorów (system monistyczny) albo zarząd wraz z opcjonalną radą nadzorczą (system dualistyczny). Rada dyrektorów oraz zarząd muszą składać się co najmniej z jednego członka, a rada nadzorcza (jeżeli jest ustanawiana obok zarządu w systemie dualistycznym) – co najmniej z trzech członków. Umowa spółki powinna przewidywać sztywną liczbę

członków poszczególnych organów albo co najmniej minimalną i maksymalną ich liczbę. Do powstania spółki konieczne jest pełne obsadzenie jej organów zgodnie z umową spółki. Powołanie członków poszczególnych organów, o ile nie następuje w akcie notarialnym zawierającym umowę spółki, powinno nastąpić na mocy odrębnych czynności dokonanych zgodnie z postanowieniami zawartej umowy spółki, a odpowiednie dokumenty stanowiące dowody powołania członków organów powinny stanowić załączniki do zgłoszenia spółki do rejestru (art. 300¹² § 3 pkt 4 k.s.h.).

Kolejną czynnością wymaganą do powstania prostej spółki akcyjnej jest wniesienie wkładów na minimalnym, przewidzianym prawem poziomie. Artykuł 300⁴ pkt 3 k.s.h. przewiduje, że do powstania spółki konieczne jest wniesienie do spółki wkładów kapitałowych, a zatem wkładów pieniężnych oraz wkładów niepieniężnych z wyłączeniem wkładów w postaci praw niezbywalnych lub świadczenia pracy lub usług (szerzej odnośnie do pojęcia wkładów kapitałowych oraz niekapitałowych zob. komentarz do art. 300² k.s.h.) w wysokości co najmniej 1,00 złote. Jak wyżej wspomniano (zob. komentarz do art. 300³ k.s.h.), można się zastanawiać nad racjonalnością ustalenia obowiązku wnoszenia do nowo powoływanej osoby prawnej wkładu w tak symbolicznej wysokości. Wskazać należy, że jeżeli umowa spółki przewiduje wkłady wnoszone do spółki w dużo większej wysokości, jednakże nie przewiduje obowiązku ich wniesienia przed rejestracją spółki, to i tak do powstania spółki wystarczające jest wniesienie wkładu kapitałowego na poziomie 1,00 złote. Jeżeli jednak umowa spółki przewiduje wkłady na pokrycie akcji (kapitałowe lub niekapitałowe) wnoszone przed rejestracją spółki, wówczas do powstania (a konkretnie do wpisu spółki w rejestrze) konieczne jest wniesienie tych wkładów, a to z uwagi na art. 300¹² § 3 pkt 3 k.s.h. nakazujący do zgłoszenia spółki do rejestru dołączyć oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na pokrycie akcji zostały wniesione w części przewidzianej w umowie spółki. W tym kontekście należy jednak zauważyć, że umowa prostej spółki akcyjnej może, ale nie musi, określać terminy wniesienia wkładów. Może w tym zakresie zawierać także upoważnienie do ich określenia w uchwale akcjonariuszy, a w braku takich regulacji terminy wniesienia wkładów określa zarząd, przy czym – zgodnie z art. 300⁹ § 1 k.s.h. – wkłady powinny zostać wniesione do spółki w całości w ciągu trzech lat od dnia wpisu spółki do rejestru (jest to termin maksymalny). Jeżeli zatem umowa spółki nie określa terminu wniesienia wkładów, powstaje pytanie, jakich wkładów powinno dotyczyć oświadczenie wszystkich członków zarządu, o którym mowa w art. 300¹² § 3 pkt 3 k.s.h. Odpowiedź na to pytanie jest istotna z uwagi na między innymi odpowiedzialność przewidzianą art. 300¹²³ k.s.h. Wydaje się, że jeżeli umowa spółki nie przewiduje obowiązku wniesienia wkładów na pokrycie akcji przed rejestracją spółki, a członkowie zarządu złożą przedmiotowe obligatoryjne oświadczenie stanowiące, że wkłady na pokrycie akcji zostały wniesione w części przewidzianej w umowie spółki, wówczas nie będą ponosili odpowiedzialności z art. 300¹²³ k.s.h., jeżeli przed rejestracją zostanie do spółki wniesiony wkład kapitałowy na poziomie co najmniej 1,00 złote.

Ostatnim elementem procesu tworzenia prostej spółki akcyjnej jest wpis w rejestrze. Wpis ten ma charakter konstytutywny i z jego chwilą prosta spółka akcyjna w organizacji staje się właściwą prostą spółką akcyjną, która – również z chwilą wpisu w rejestrze – staje się podmiotem praw i obowiązków spółki w organizacji (art. 12 k.s.h.). Wpis następuje na podstawie zgłoszenia (wniosku) regulowanego postanowieniami art. 300¹² k.s.h.

Art. 300⁵. [Treść umowy prostej spółki akcyjnej]

§ 1. Umowa prostej spółki akcyjnej powinna określać:

- 1) firmę i siedzibę spółki;
- 2) przedmiot działalności spółki;
- 3) liczbę, serie i numery akcji, związane z nimi uprzywilejowanie, akcjonariuszy obejmujących poszczególne akcje oraz cenę emisyjną akcji;
- 4) jeżeli akcjonariusze wnoszą wkłady niepieniężne – przedmiot tych wkładów, serie i numery akcji obejmowanych za wkłady niepieniężne oraz akcjonariuszy, którzy obejmują te akcje;
- 5) jeżeli przedmiotem wkładu niepieniężnego jest świadczenie pracy lub usług – także rodzaj i czas świadczenia pracy lub usług;
- 6) organy spółki;
- 7) liczbę członków zarządu i rady nadzorczej, jeżeli została ustanowiona, albo co najmniej minimalną i maksymalną liczbę członków tych organów;
- 8) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

§ 2. Umowa prostej spółki akcyjnej może określać terminy wniesienia wkładów albo zawierać upoważnienie do ich określenia w uchwale akcjonariuszy. W przeciwnym razie terminy wniesienia wkładów określa zarząd.

1. Umowa prostej spółki akcyjnej – uwagi ogólne

Zawarcie umowy spółki jest niezbędne do powstania spółki (art. 300⁴ pkt 1 k.s.h.). Zawarcie umowy spółki musi być dokonane w formie aktu notarialnego (art. 300⁶ k.s.h.) albo przy wykorzystaniu wzorca umowy w systemie teleinformatycznym (art. 300⁷ k.s.h.). Zawarcie umowy spółki jest czynnością prawną wielostronną dokonywaną przez akcjonariuszy i pomiędzy akcjonariuszami zawiązującymi spółkę; celem uniknięcia wątpliwości – sama spółka nie jest stroną umowy spółki. Zmiana umowy prostej spółki akcyjnej w organizacji wymaga zawarcia umowy pomiędzy akcjonariuszami, z zastrzeżeniem umowy prostej spółki akcyjnej zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy w systemie teleinformatycznym (art. 300¹¹ § 4 k.s.h.). Zgodnie z art. 300¹⁰² § 1 k.s.h. zmiana umowy właściwej (zarejestrowanej) prostej spółki akcyjnej wymaga uchwały walnego zgromadzenia (podjętej kwalifikowaną większością głosów, o której mowa w art. 300⁹⁸ § 2 k.s.h.) oraz wpisu do rejestru.

2. Obligatoryjne elementy treści umowy spółki

Artykuł 300⁵ § 1 k.s.h. określa obligatoryjną, minimalną treść umowy prostej spółki akcyjnej. Przepis ten jest odpowiednikiem art. 157 § 1 k.s.h. dotyczącego umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz art. 304 § 1 k.s.h. dotyczącego statutu spółki akcyjnej. W ramach minimalnej treści umowy prostej spółki akcyjnej należy zwrócić szczególną uwagę na postanowienia dotyczące firmy, przedmiotu działalności oraz wkładów, których ewentualne pominięcie może stanowić przyczynę rozwiązania spółki przez sąd rejestrowy zgodnie z art. 21 k.s.h.

W tym miejscu należy także przypomnieć specyficzną dla prostej spółki akcyjnej regulację art. 300³ § 2 k.s.h., zgodnie z którym wysokość kapitału akcyjnego spółki nie podlega ujawnieniu ani określeniu w umowie spółki.

Firma spółki

Firma spółki jest nazwą, pod którą spółka prowadzi swoją działalność. Firma prostej spółki akcyjnej powinna odpowiadać postanowieniom art. 300⁸ k.s.h. (zob. komentarz do tego przepisu) oraz uwzględniać tzw. prawo firmowe zawarte w przepisach kodeksu cywilnego (art. 43²–43¹⁰ k.c.).

Siedziba spółki

Zgodnie z art. 41 k.c. siedzibą osoby prawnej jest, co do zasady, miejscowość, w której siedzibę ma jej organ zarządzający. Siedziba prostej spółki akcyjnej powinna zostać określona w umowie spółki. Siedziba spółki powinna zostać wskazana jako miejscowość położona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wskazanie siedziby poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niedopuszczalne, a zmiana umowy spółki o przeniesieniu siedziby spółki za granicę skutkować będzie rozwiązaniem spółki albo wszczęciem procedury transgranicznego przeniesienia spółki w ramach Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (art. 300¹²⁰ § 1 pkt 2 k.s.h.). Od siedziby spółki należy odróżnić jej adres, który jest konkretnym adresem spółki w ramach miejscowości będącej jej siedzibą (ulica, numer budynku lub lokalu). Zmiana siedziby to zmiana umowy spółki. Zmiana adresu (w ramach miejscowości będącej siedzibą spółki) to, co do zasady, decyzja zarządu (rady dyrektorów) spółki. Siedziba spółki wpływa na wiele istotnych zagadnień związanych z funkcjonowaniem spółki, jak między innymi właściwość sądu rejestrowego czy domyślne miejsce odbywania walnych zgromadzeń spółki.

Przedmiot działalności spółki

Jak wyżej wspomniano (zob. komentarz do art. 300¹ k.s.h.), z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z ustaw szczególnych, prosta spółka akcyjna może być utworzona w każ-

dym celu prawnie dopuszczalnym, w tym może służyć prowadzeniu przedsiębiorstwa w dowolnej branży, jak również być powoływana w celach niegospodarczych oraz niezarobkowych. Konkretyzację celu, w jakim spółka jest powoływana, stanowi przedmiot jej działalności, który musi być określony w umowie spółki. Z uwagi na zniesienie w polskim prawie zasady specjalnej zdolności prawnej osób prawnych, przedmiot działalności spółki nie ogranicza zdolności prawnej spółki, w tym nie ma wpływu na ważność jej czynności prawnych, ale wywołuje jedynie skutek w relacjach wewnętrznych między spółką, jej organami i akcjonariuszami.

W umowach i statutach spółek przedmiot działalności najczęściej jest określany według nomenklatury PKD. Wynika to z procedury rejestrowej przed Krajowym Rejestrem Sądowym, w tym z formularzy rejestracyjnych. Podkreślić jednak należy, że nie ma takiego prawnego obowiązku, a przedmiot działalności spółki (w tym prostej spółki akcyjnej) może być określony także w inny (np. opisowy) sposób. Wskazuje na to w szczególności § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17.11.2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. poz. 1667 ze zm.), zgodnie z którym: „Sąd bada merytoryczną zgodność przedmiotu działalności zgłoszonego we wniosku o wpis z przedmiotem działalności zawartym w umowie lub statucie oraz czy przedmiot przeważającej działalności zgłoszony we wniosku został określony na poziomie podklasy. Opis słowny przedmiotu działalności podmiotu wskazany we wniosku nie musi pokrywać się z opisem przedmiotu w Polskiej Klasyfikacji Działalności”. Powiedziawszy powyższe, nie można jednak nie zauważyć, że określenie przedmiotu działalności według nomenklatury PKD w praktyce ułatwia procedurę rejestrową.

Akcje i akcjonariusze

Umowa prostej spółki akcyjnej powinna zawsze określać:

- liczbę, serie i numery akcji emitowanych przez prostą spółkę akcyjną;
- akcjonariuszy obejmujących poszczególne akcje;
- cenę emisyjną akcji objęcia poszczególnych akcji, czyli wartość wnoszoną przez akcjonariuszy do spółki w zamian za akcje wkładami pieniężnymi lub określonymi w umowie spółki wkładami niepieniężnymi.

Sformułowanie użyte w art. 300⁵ § 1 pkt 3 k.s.h., stwierdzające, że umowa spółki powinna określać uprzywilejowanie związane z akcjami, należy rozumieć w ten sposób, iż umowa spółki takie uprzywilejowanie powinna określać, o ile akcjonariusze postanowią, że spółka będzie emitowała akcje uprzywilejowane (art. 300²⁵ k.s.h.) i w takim sensie jest to fakultatywny element treści umowy spółki. Podobnie jest z uprawnieniami indywidualnymi akcjonariuszy, które mogą być umową spółki ustanowione (art. 300²⁸ k.s.h.).

Wkłady niepieniężne

Jeżeli do prostej spółki akcyjnej mają być wnoszone wkłady niepieniężne (aporty), kapitałowe (przeznaczone na kapitał akcyjny) lub niekapitałowe (na ten kapitał nieprzeznaczone) (szerzej odnośnie do pojęcia wkładów kapitałowych oraz niekapitałowych zob. komentarz do art. 300² k.s.h.), umowa spółki musi te wkłady przewidywać. Umowa spółki musi określać przedmiot wkładów niepieniężnych, serie i numery akcji obejmowanych za wkłady niepieniężne oraz akcjonariuszy, którzy obejmują te akcje. Dodatkowo w przypadku dozwolonego w prostej spółce akcyjnej wkładu niekapitałowego (nieprzeznaczonego na kapitał akcyjny) w postaci świadczenia pracy lub usług, umowa spółki musi także precyzować rodzaj i czas świadczenia pracy lub usług. Należy zauważyć, że świadczenie pracy lub usług jest, co do zasady, świadczeniem ciągłym i jako takie powinno być wyceniane w pewnej jednostce czasu, zatem jeśli akcje emitowane po określonej cenie emisyjnej są obejmowane w zamian za taki wkład, to wartość tego wkładu, czyli wartość świadczenia danej pracy lub usług w danym okresie, powinna odpowiadać przyjętej cenie emisyjnej akcji. Nie można również wykluczyć sytuacji, że dany przedmiot umówionego wkładu ma polegać nie na świadczeniu pracy lub usług danego rodzaju przez umówiony okres, ale na wykonaniu określonej pracy, usługi lub dzieła (rozumianych jako świadczenie rezultatu); w takim przypadku określenie czasu świadczenia pracy lub usług w umowie spółki jest także obligatoryjne, przy czym będzie związane raczej z umówionym przez akcjonariuszy oczekiwanym czasem wykonania określonej pracy, usługi lub dzieła, a nie z ich wyceną w jednostce czasu. Określony w umowie spółki czas świadczenia pracy lub usług jest okresem wniesienia wkładów i jako taki nie może być dłuższy niż trzy lata od dnia wpisu spółki do rejestru (art. 300⁹ § 1 k.s.h.).

W przypadku umowy prostej spółki akcyjnej zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy w systemie teleinformatycznym (art. 300⁷ k.s.h.) umowa spółki nie może przewidywać wkładów niepieniężnych, bowiem na pokrycie akcji pierwszej emisji tak zawiązywanej spółki dopuszczalne są wyłącznie wkłady pieniężne.

Organy spółki i ich skład

Umowa prostej spółki akcyjnej musi określać organy spółki. Określenie organów spółki to przede wszystkim decyzja, czy w spółce w zakresie *corporate governance* ma panować system monistyczny, czy system dualistyczny. Zatem określenie organów spółki to:

- w systemie monistycznym – ustanowienie rady dyrektorów;
- w systemie dualistycznym – ustanowienie zarządu albo zarządu i rady nadzorczej.

Powyższe wyczerpuje system organów prostej spółki akcyjnej; ustanowienie innych organów (w tym także komisji rewizyjnej) jest niedopuszczalne.

W systemie monistycznym, stanowiącym *novum* w systemie polskiego prawa spółek (wyłączając spółkę europejską), w spółce funkcjonuje tylko jeden organ – rada dyrektorów, skupiający w sobie funkcje prowadzenia spraw spółki, jej reprezentowania oraz nadzoru nad prowadzeniem spraw spółki (art. 300⁷⁵ § 1 k.s.h.). Zgodnie z art. 300⁷⁶ k.s.h., na mocy postanowień umowy spółki lub regulaminu rady dyrektorów może dojść do ustanowienia, w ramach rady dyrektorów, dyrektorów wykonawczych (na których delegowane są wszystkie lub niektóre czynności prowadzenia spraw spółki) oraz dyrektorów pozostałych – niewykonawczych (sprawujących stały nadzór nad prowadzeniem spraw spółki); w przypadku ustanowienia dyrektorów wykonawczych oraz pozostałych – niewykonawczych, funkcja reprezentacji spółki pozostaje jednolicie przy wszystkich dyrektorach niezależnie od powyższego podziału.

W systemie dualistycznym, znanym z pozostałych spółek kapitałowych, w spółce funkcjonuje jeden organ (zarząd) albo dwa organy (zarząd i rada nadzorcza). Warto jednak także zauważyć, że w systemie dualistycznym w prostej spółce akcyjnej, inaczej niż w pozostałych spółkach kapitałowych, rada nadzorcza jest zawsze organem fakultatywnym, a przepisy nie przewidują obligatoryjnego jej ustanowienia. Zarząd odpowiada za prowadzenie spraw spółki i jej reprezentowanie (art. 300⁶² § 1 k.s.h.). Rada nadzorcza również sprawuje stały nadzór nad prowadzeniem spraw spółki (art. 300⁶⁹ § 1 k.s.h.), przy czym – zgodnie z art. 300⁶⁹ § 4 k.s.h. – umowa spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności przewidywać, że zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej przed dokonaniem określonych w umowie spółki czynności, a ponadto – co stanowi również nowe rozwiązanie w porównaniu z pozostałymi spółkami kapitałowymi – o ile umowa spółki nie stanowi inaczej, rada nadzorcza może sama określić uchwałą czynności, do których podjęcia zarząd jest obowiązany uzyskać jej zgodę.

Umowa prostej spółki akcyjnej oprócz określenia organów spółki musi określać ich skład liczbowy. Zgodnie z przepisami kodeksu spółek handlowych regulującymi poszczególne organy prostej spółki akcyjnej, zarząd albo rada dyrektorów muszą składać się co najmniej z jednego członka (odpowiednio, art. 300⁶² § 2 i art. 300⁷³ § 2 k.s.h.), a rada nadzorcza (jeżeli jest ustanawiana obok zarządu w systemie dualistycznym) co najmniej z trzech członków (art. 300⁶⁸ § 1 k.s.h.). Natomiast zgodnie z komentowanym przepisem umowa spółki musi określać liczbę członków zarządu (rady dyrektorów) oraz rady nadzorczej (jeżeli została ustanowiona) albo co najmniej minimalną i maksymalną liczbę członków tych organów. Zatem skład liczbowy poszczególnych organów musi w umowie prostej spółki akcyjnej zostać określony:

- sztywną liczbą zgodną z przepisami kodeksu spółek handlowych regulującymi poszczególne organy prostej spółki akcyjnej – zatem w odniesieniu do rady dyrektorów i zarządu dopuszczalna jest każda liczba członków tego organu (jeden lub więcej), a w odniesieniu do rady nadzorczej – musi być co najmniej trzech członków; albo

- widełkowo – poprzez wskazanie zarówno minimalnej, jak i maksymalnej liczby członków danego organu zgodnej z przepisami kodeksu spółek handlowych regulującymi poszczególne organy prostej spółki akcyjnej; w konsekwencji, jak się wydaje, nie jest dopuszczalne pozostawienie w umowie prostej spółki akcyjnej zapisu o składzie liczbowym zarządu albo rady dyrektorów powtarzającym przepisy, odpowiednio, art. 300⁶² § 2 albo art. 300⁷³ § 2 k.s.h., zgodnie z którymi zarząd (rada dyrektorów) składa się z jednego albo większej liczby członków (dyrektorów), bowiem w tych regulacjach brakuje określenia maksymalnej liczby członków tych organów, co wydaje się niezbędne w świetle komentowanego przepisu.

Czas trwania spółki

Umowa prostej spółki akcyjnej musi określać czas trwania spółki, tylko jeżeli jest oznaczony. Jeżeli umowa spółki milczy w tej kwestii, spółka zawierana jest na czas nieoznaczony, choć w praktyce umowy spółek zazwyczaj zawierają postanowienie *expressis verbis* przewidujące powołanie spółki na czas nieoznaczony. Jeżeli czas trwania spółki jest oznaczony, wówczas upływ tego okresu stanowi przyczynę rozwiązania spółki (art. 300¹²⁰ § 1 pkt 1 k.s.h.).

3. Fakultatywne elementy treści umowy spółki

Na wstępie należy stwierdzić, że u podstaw systemowych założeń prostej spółki akcyjnej leżą swoboda i autonomia woli stron (akcjonariuszy) w kształtowaniu stosunku spółki i systemu praw i obowiązków członkowskich (zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3236, s. 12 i n.). W szczególności w odniesieniu do prostej spółki akcyjnej nie obowiązują normy odpowiadające art. 304 § 3 i 4 k.s.h. statuującemu tzw. zasadę surowości statutu spółki akcyjnej.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, że oprócz obligatoryjnych elementów umowy spółki omówionych powyżej, umowa prostej spółki akcyjnej może zawierać różnorakie postanowienia fakultatywne. Postanowienia te można podzielić na następujące grupy:

- 1) postanowienia dotyczące zagadnień regulowanych w kodeksie spółek handlowych, gdzie przepisy kodeksu spółek handlowych wprost dopuszczają uregulowanie odmienne od rozwiązań przyjętych w kodeksie spółek handlowych lub wprost przewidują możliwość (jednakże nie obowiązek) wprowadzenia określonych, dodatkowych regulacji w umowie spółki;
- 2) postanowienia dotyczące zagadnień regulowanych w kodeksie spółek handlowych odmienne od rozwiązań przyjętych w kodeksie spółek handlowych;
- 3) postanowienia dodatkowe – uzupełniające lub niedotyczące zagadnień regulowanych w kodeksie spółek handlowych.

W odniesieniu do postanowień pierwszej z wyżej wymienionych grup, kodeks spółek handlowych przewiduje wiele regulacji tego typu. Już pierwszy, po określeniu obligatoryjnych elementów umowy spółki, przepis kodeksu, mianowicie art. 300⁵ § 2 k.s.h. stanowi, że umowa prostej spółki akcyjnej może określać terminy wniesienia wkładów albo zawierać upoważnienie do ich określenia w uchwale akcjonariuszy, określając zarazem, iż w braku takiej regulacji w umowie spółki terminy wniesienia wkładów określa zarząd. W przepisach regulujących prostą spółkę akcyjną znajdziemy wiele regulacji tego rodzaju dotyczących zagadnień ważnych dla funkcjonowania spółki. W szczególności uelastyczniono system uprzywilejowań akcji oraz indywidualnych uprawnień akcjonariuszy, jak również rozszerzono zakres dopuszczalnych prawnie rozwiązań związanych z rozporządzaniem akcjami i ograniczeniami w tym przedmiocie. Można stwierdzić, że w większości przepisów dyspozytywnych dotyczących istotnych praktycznie zagadnień kodeks wprost przewiduje możliwość odmiennego uregulowania danego zagadnienia w umowie spółki. Jednakże – co bardzo znamienne – jak podkreślone zostało w uzasadnieniu projektu ustawy wprowadzającej prostą spółkę akcyjną do kodeksu spółek handlowych: „Przyjęta w projekcie technika polega na egemplifikacji (a nie na wyczerpującym wyliczeniu) przepisów o charakterze dyspozytywnym” (zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3236, s. 13).

Powyższa konstatacja pozwala przejść do omówienia drugiej grupy fakultatywnych postanowień umowy prostej spółki akcyjnej. W odniesieniu do prostej spółki akcyjnej nie obowiązuje zasada odpowiadająca lub zbliżona do regulacji art. 304 § 3 k.s.h. stanowiącego, że: „Statut [spółki akcyjnej] może zawierać postanowienia odmiennie, niż przewiduje ustawa, jeżeli ustawa na to zezwala”. Stwierdzić zatem należy, że postanowienia dotyczące zagadnień regulowanych w kodeksie spółek handlowych odmiennie od rozwiązań przyjętych w kodeksie spółek handlowych są co do zasady dopuszczalne, o ile rozwiązania przyjęte w kodeksie spółek handlowych nie mają charakteru przepisów bezwzględnie obowiązujących. Cytując dalej uzasadnienie projektu ustawy wprowadzającej prostą spółkę akcyjną do kodeksu spółek handlowych: „Przy ocenie, czy dany przepis dotyczący PSA ma charakter dyspozytywny czy bezwzględnie obowiązujący, należy, zgodnie z ogólnymi regułami wykładni stosowanymi w prawie prywatnym, brać pod uwagę jego funkcję, zwłaszcza to, czy służy on ochronie interesów wierzycieli spółki, akcjonariuszy mniejszościowych, względnie zabezpieczeniu interesów ogółu uczestników obrotu” (zob. uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3236, s. 13). Dopuszczalny zakres fakultatywnych postanowień umowy prostej spółki akcyjnej wyznaczać będą również granice zasady swobody umów zawarte w art. 353¹ k.c., w tym także właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej w ogólności (i prostej spółki akcyjnej w szczególności).

Przechodząc do trzeciej grupy fakultatywnych postanowień umowy prostej spółki akcyjnej, stwierdzić należy, że postanowienia dodatkowe – uzupełniające lub niedoty-

część zagadnień regulowanych w kodeksie spółek handlowych, są tym bardziej co do zasady dopuszczalne. Zakres takich postanowień jest szerszy niż w spółce akcyjnej, w odniesieniu do której obowiązuje ograniczenie, niemające zastosowania do prostej spółki akcyjnej, wyrażone w art. 304 § 4 k.s.h. przewidującym, że: „Statut [spółki akcyjnej] może zawierać dodatkowe postanowienia, chyba że z ustawy wynika, że przewiduje ona wyczerpujące uregulowanie albo dodatkowe postanowienie statutu jest sprzeczne z naturą spółki akcyjnej lub dobrymi obyczajami”. Zatem granice dopuszczalności takich dodatkowych postanowień w umowie prostej spółki akcyjnej wyznaczane będą ogólnymi regułami mającymi zastosowanie także do postanowień drugiej grupy, przy czym z uwagi na brak bezpośredniej kolizji z normami kodeksu spółek handlowych zakres dopuszczalności tych postanowień jest naturalnie szerszy. W szczególności wszelkiego rodzaju postanowienia proceduralne, na przykład uzupełniające przewidziane kodeksem reguły funkcjonowania organów spółki, wydają się jak najbardziej co do zasady prawnie dozwolone.

Art. 300⁶. [Forma umowy prostej spółki akcyjnej]

Umowa prostej spółki akcyjnej powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Umowa prostej spółki akcyjnej, podobnie jak umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz statut spółki akcyjnej, wymaga formy aktu notarialnego (reguła ta nie ma oczywiście zastosowania do umowy spółki zawieranej „elektrycznie” – przy wykorzystaniu wzorca umowy w systemie teleinformatycznym (zob. komentarz do art. 300⁷ k.s.h.). Niedochowanie formy aktu notarialnego skutkuje nieważnością umowy spółki (art. 73 § 2 k.c.). Pełnomocnictwo do zawarcia umowy prostej spółki akcyjnej wymaga również formy aktu notarialnego (art. 99 § 1 k.c.). Z chwilą zawarcia umowy prostej spółki akcyjnej powstaje spółka w organizacji. Zmiana umowy prostej spółki akcyjnej w organizacji zawartej w formie aktu notarialnego następuje poprzez zawarcie umowy zmieniającej pomiędzy akcjonariuszami; umowa zmieniająca wymaga również formy aktu notarialnego (art. 77 § 1 k.c.).

Art. 300⁷. [Zawarcie umowy prostej spółki akcyjnej przy wykorzystaniu wzorca umowy]

§ 1. Umowa prostej spółki akcyjnej może być zawarta również przy wykorzystaniu wzorca umowy.

§ 2. Zawarcie umowy prostej spółki akcyjnej przy wykorzystaniu wzorca umowy wymaga wypełnienia formularza umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia umowy kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 3. Umowa prostej spółki akcyjnej jest zawarta po wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego wszystkich danych koniecznych do jej zawarcia i z chwilą opatrzenia ich podpisem elektronicznym.

§ 4. W przypadku spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy, na pokrycie akcji pierwszej emisji wnosi się wyłącznie wkłady pieniężne.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzorzec umowy prostej spółki akcyjnej, a także wzorce uchwał i innych czynności wykonywanych w systemie teleinformatycznym, mając na względzie potrzebę ułatwienia zakładania spółek, zapewnienia sprawności postępowania przy ich zakładaniu oraz sprawności postępowania sądowego w przedmiocie ich rejestracji, wdrożenia ułatwień w ich funkcjonowaniu, a także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i pewności obrotu gospodarczego.

Artykuł 300⁷ k.s.h., mający ogólną podstawę w art. 7¹ k.s.h., przewiduje możliwość zawierania umowy spółki przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnianego w systemie teleinformatycznym, tak jak jest to możliwe odnośnie do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zakładanej w oparciu o art. 157¹ k.s.h.

Najistotniejsze jest, że prosta spółka akcyjna inkorporowana w tym trybie będzie tworzona wyłącznie w oparciu o wzorcową (modelową) umowę spółki, która zostanie określona w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości wydanym na podstawie art. 300⁷ § 5 k.s.h. Zatem autonomia woli stron (akcjonariuszy) w kształtowaniu treści umowy spółki będzie ograniczona do rozwiązań (wariantów) dostępnych do wyboru przy wypełnianiu formularza wzorcowej umowy spółki, o którym mowa w art. 300⁷ § 2 k.s.h. Z regulacji art. 300⁷ § 4 k.s.h. wynika wprost, że na pokrycie akcji pierwszej emisji spółki powoływanej w omawianym trybie wnoszone mogą być wyłącznie wkłady pieniężne, zatem niedopuszczalne są wszelkiego rodzaju wkłady niepieniężne, w tym specyficzne dla prostej spółki akcyjnej wkłady niekapitałowe (szerzej odnośnie do pojęcia wkładów kapitałowych oraz niekapitałowych zob. komentarz do art. 300² k.s.h.), w szczególności w postaci świadczenia usług lub pracy. Oczywiście, tak zawarta umowa spółki, co – z założenia – powinno nastąpić sprawniej, szybciej i taniej w porównaniu z zawarciem umowy spółki w formie aktu notarialnego, będzie mogła być następnie zmieniona i uzupełniona o wszelkie dopuszczalne rozwiązania zgodnie z wolą i zgodą akcjonariuszy w „tradycyjnym” trybie, to jest poprzez uchwałę walnego zgromadzenia (podjętą kwalifikowaną większością głosów, o której mowa w art. 300⁹⁸ § 2 k.s.h.) oraz wpis do rejestru. W szczególności, w tym trybie dopuszczalna będzie kolejna emisja akcji prostej spółki akcyjnej pokrywana już wkładami, pieniężnymi lub niepieniężnymi. W tym kontekście należy również zauważyć, że zakres zawartej w art. 300⁷ § 5 k.s.h. delegacji ustawowej dla Ministra Sprawiedliwości jest węższy niż analogiczny przepis dotyczący spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 157¹ § 5 k.s.h.) i nie obejmuje wzorca uchwały zmieniającej umowę prostej spółki akcyjnej, a zatem zmiana umowy prostej spółki akcyjnej zawieranej w omawianym trybie będzie mogła nastąpić wyłącznie we wskazany wyżej „tradycyjny” sposób.

Od strony proceduralno-technicznej art. 300⁷ § 2 i 3 k.s.h. precyzuje, że do zawarcia umowy prostej spółki akcyjnej w omawianym trybie konieczne będzie wypełnienie for-

mularza umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym i opatrzenie umowy podpisem elektronicznym (kwalifikowanym, zaufanym albo osobistym), a do zawarcia umowy, zatem także do powstania prostej spółki akcyjnej w organizacji (art. 300¹¹ § 1 k.s.h.), dojdzie z chwilą, gdy wszystkie niezbędne dane będą wprowadzone do systemu teleinformatycznego i opatrzone podpisem elektronicznym (mimo braku wyrażonego stwierdzenia w art. 300⁷ § 3 k.s.h. przyjąć należy, że chodzi tu – tak jak w art. 300⁷ § 2 k.s.h. – o podpis elektroniczny kwalifikowany, zaufany albo osobisty).

Art. 300⁸. [Firma prostej spółki akcyjnej]

§ 1. Firma spółki może być obrana dowolnie; powinna jednak zawierać dodatkowe oznaczenie „prosta spółka akcyjna”.

§ 2. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „P.S.A.”.

Firma spółki jest nazwą, pod którą spółka prowadzi swoją działalność. Jeżeli chodzi o konstrukcję firmy prostej spółki akcyjnej, ustawodawca przyjął konstrukcję analogiczną do obowiązującej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 160 k.s.h.) oraz spółce akcyjnej (art. 305 k.s.h.), to jest postanowił, że firma prostej spółki akcyjnej składa się z dowolnie obranego korpusu oraz oznaczenia formy prawnej – w tym przypadku poprzez dodanie słów „prosta spółka akcyjna”. Wskazać należy, że korpus firmy, z zastrzeżeniem niżej wskazanych ograniczeń, może być stworzony w języku polskim, obcym lub wręcz fantazyjnie, natomiast dodatek wskazujący formę prawną musi być wyrażony w języku polskim wskazanymi wyżej słowami.

Firma prostej spółki akcyjnej powinna także uwzględniać tzw. prawo firmowe zawarte w przepisach kodeksu cywilnego (art. 43²–43¹⁰ k.c.) oraz regulacje zawarte w ustawach szczególnych. W zakresie przepisów prawa firmowego należy zwrócić szczególną uwagę na:

- wymóg zdolności odróżniającej firmy od firm innych przedsiębiorców prowadzących działalność na tym samym rynku;
- zakaz wprowadzania w błąd przez firmę lub jej skrót;
- specjalne wymogi dotyczące możliwości zawarcia w firmie nazwiska lub pseudonimu osoby fizycznej; zasadniczo jest to dopuszczalne za zgodą danej osoby (a w razie jej śmierci – jej małżonka i dzieci), ale tylko jeżeli służy to ukazaniu związków danej osoby z powstaniem lub działalnością przedsiębiorcy.

Artykuł 300⁸ § 2 k.s.h. przewiduje możliwość używania w obrocie skrótu oznaczenia formy prawnej prostej spółki akcyjnej w postaci „P.S.A.”. Wskazać należy, że jest to jedynie prawnie dopuszczalny skrót oznaczenia formy prawnej prostej spółki akcyjnej, a jakiegokolwiek inne skróty (np. „Prosta S.A.” czy „P.Sp.Akc.”) nie mają prawnego umocowania.

Art. 300⁹. [Wniesienie wkładów do prostej spółki akcyjnej]

§ 1. Wkłady powinny zostać wniesione do spółki w całości w ciągu trzech lat od dnia wpisu spółki do rejestru.

§ 2. Zarząd podejmuje niezwłocznie uchwałę stwierdzającą wniesienie w całości wkładu przez akcjonariusza.

§ 3. Wkłady wniesione do spółki powinny być zaliczane równomiernie na pokrycie wszystkich akcji akcjonariusza, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wkłady na pokrycie całego kapitału zakładowego (wraz z całym ewentualnym *agio*) muszą być w całości wniesione przed rejestracją spółki (art. 163 pkt 2 k.s.h.) (w spółce z o.o. zawiązanej „elektronicznie” przy wykorzystaniu wzorca umowy termin ten wynosi siedem dni od dnia wpisu spółki do rejestru; art. 158 § 1¹ k.s.h.). W spółce akcyjnej sprawa ta jest nieco bardziej skomplikowana, a podstawowe reguły co do terminów wnoszenia wkładów są następujące (art. 309 k.s.h.):

- *agio* (o ile występuje) musi być wniesione w całości przed rejestracją spółki;
- akcje obejmowane za wkłady niepieniężne powinny być pokryte w całości nie później niż przed upływem roku po zarejestrowaniu spółki;
- akcje obejmowane za wkłady pieniężne powinny być opłacone przed zarejestrowaniem spółki co najmniej w 1/4 ich wartości nominalnej;
- przed zarejestrowaniem spółki kapitał zakładowy musi być opłacony w kwocie co najmniej 25 000 złotych.

Zestawiając powyższe regulacje dotyczące „starszych” spółek kapitałowych z przepisami o prostej spółce akcyjnej, stwierdzić należy, że reżim wnoszenia wkładów do prostej spółki akcyjnej jest zdecydowanie bardziej elastyczny. Wynikające z kodeksu spółek handlowych zasady są w tym zakresie następujące i – co istotne – zasady te dotyczą jednolicie wkładów pieniężnych i niepieniężnych (pojęcie *agio* w prostej spółce akcyjnej emitującej akcje beznominałowe nie ma oczywiście żadnego zastosowania):

- 1) co do zasady wkłady powinny być wniesione w terminie określonym w umowie spółki (art. 300⁵ § 2 zdanie pierwsze k.s.h.);
- 2) jeżeli umowa spółki nie określa terminów wniesienia wkładów, ale zawiera upoważnienie do ich określenia w uchwale akcjonariuszy – wkłady powinny być wniesione w terminie określonym w uchwale akcjonariuszy (art. 300⁵ § 2 zdanie pierwsze k.s.h.);
- 3) jeżeli umowa spółki ani nie określa terminów wniesienia wkładów, ani nie zawiera upoważnienia do ich określenia w uchwale akcjonariuszy – wkłady powinny być wniesione w terminie określonym przez zarząd (art. 300⁵ § 2 zdanie drugie k.s.h.);
- 4) przy czym, niezależnie od powyższego:
 - a) wkłady na pokrycie kapitału akcyjnego (zatem tzw. wkłady kapitałowe, czyli wkłady pieniężne lub niepieniężne spełniające wymogi zdolności aportowej w pozostałych spółkach kapitałowych) (szerzej na temat pojęcia wkładów ka-

pitałowych oraz niekapitałowych zob. komentarz do art. 300² k.s.h.) w kwocie co najmniej 1,00 złoty muszą być wniesione przed rejestracją spółki (art. 300⁴ pkt 3 k.s.h.), a

- b) wszystkie wkłady powinny być w całości wniesione w ciągu trzech lat od dnia wpisu spółki do rejestru (art. 309 § 1 k.s.h.).

Zasady dotyczące wnoszenia wkładów przewidzianych pierwotnie w umowie spółki, zgodnie z art. 300¹⁰⁴ § 2 k.s.h., znajdują odpowiednie zastosowanie do wkładów wnoszonych na pokrycie akcji kolejnych emisji, przy czym uchwała o emisji akcji powinna w szczególności określać terminy i sposób wnoszenia wkładów na pokrycie obejmowanych akcji lub upoważnienie zarządu albo rady nadzorczej do wskazania tych terminów w umowie objęcia akcji (art. 300¹⁰⁴ § 1 pkt 5 k.s.h.).

Zgodnie z art. 300⁹ § 2 k.s.h. zarząd podejmuje niezwłocznie uchwałę stwierdzającą wniesienie w całości wkładu przez akcjonariusza. Jak się wydaje, taka uchwała, w zakresie, w jakim będzie dotyczyć wniesienia wkładów na kapitał akcyjny, stanowić będzie podstawę wpisu zmiany (zwiększenia wysokości) kapitału w rejestrze; uchwała ta stanowić będzie także podstawę do ujawnienia w rejestrze akcjonariuszy wzmianki o pełnym pokryciu akcji (art. 300³³ § 1 pkt 9 k.s.h.).

Zwrócić należy uwagę, że akcje nie w pełni pokryte podlegają mechanizmowi ustawowej winkulacji, bowiem, zgodnie z art. 300⁴⁰ k.s.h.:

- zbycie akcji nie w pełni pokrytej wymaga zgody spółki aż do chwili wniesienia wkładu w całości;
- spółka może odmówić zgody na zbycie akcji nie w pełni pokrytej bez wskazania innego nabywcy;
- nabywca akcji nie w pełni pokrytej odpowiada wobec spółki solidarnie ze zbywcą za wniesienie pozostałej części wkładu.

W tym kontekście znaczenia nabiera dyspozytywna regulacja art. 300⁹ § 3 k.s.h., zgodnie z którą wkłady wniesione do spółki powinny być zaliczane równomiernie na pokrycie wszystkich akcji akcjonariusza. W umowie spółki można przyjąć odmienną regułę i przykładowo umówić się, że część akcji akcjonariusza (danej serii lub o danych numerach) będzie uznawana za pokrytą po wniesieniu przez niego części umówionego wkładu, co pozwoli stosować powyższy mechanizm winkulacji akcji wyłącznie do pozostałych, niepokrytych jeszcze akcji.

Art. 300¹⁰. [Znaczne zawyżenie wartości wkładu niepieniężnego do prostej spółki akcyjnej]

§ 1. Jeżeli wartość wkładu niepieniężnego przeznaczonego na kapitał akcyjny została znacznie zawyżona w stosunku do jego wartości godziwej w dniu objęcia akcji, akcjonariusz, który wniósł taki wkład, jest obowiązany wyrównać spółce brakują-

cą wartość. Członkowie zarządu odpowiadają solidarnie z akcjonariuszem, chyba że nie ponoszą winy.

§ 2. Od obowiązku określonego w § 1 akcjonariusz i członkowie zarządu nie mogą być zwolnieni.

1. Uwagi ogólne

Artykuł 300¹⁰ k.s.h. ustanawia odpowiedzialność wyrównawczą za znaczne przeszacowanie wkładów niepieniężnych wnoszonych do prostej spółki akcyjnej. Odpowiedzialność ta ma zastosowanie wyłącznie do wkładów niepieniężnych przeznaczanych na pokrycie kapitału akcyjnego spółki, a zatem do tzw. kapitałowych wkładów niepieniężnych spełniających wymogi zdolności aportowej w pozostałych spółkach kapitałowych (szerzej na temat pojęcia wkładów kapitałowych oraz niekapitałowych zob. komentarz do art. 300² k.s.h.). Odpowiedzialności tej nie stosuje się zatem do niekapitałowych wkładów niepieniężnych, w tym w szczególności specyficznych dla prostej spółki akcyjnej wkładów w postaci praw niezbywalnych lub świadczenia pracy lub usług.

Artykuł 300¹⁰ k.s.h. ma zastosowanie do kapitałowych wkładów niepieniężnych wnoszonych przy zawiązaniu spółki (przewidzianych w umowie spółki), jak również, zgodnie z art. 300¹⁰⁴ § 2 k.s.h., znajduje odpowiednie zastosowanie do takich wkładów wnoszonych na pokrycie akcji kolejnych emisji.

Artykuł 300¹⁰ k.s.h. nawiązuje do obowiązującego w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością art. 175 k.s.h., zgodnie z którym jeżeli wartość wkładów niepieniężnych została znacznie zawyżona w stosunku do ich wartości zwyczaj w dniu zawarcia umowy spółki, wspólnik, który wniósł taki wkład, oraz członkowie zarządu, którzy, wiedząc o tym, zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać spółce brakującą wartość, a od obowiązku tego wspólnik oraz członkowie zarządu nie mogą być zwolnieni. Celem art. 175 k.s.h., wyróżnianym w doktrynie, jest zapewnienie realnego wniesienia do spółki deklarowanego przez wspólnika wkładu na kapitał zakładowy, w zamian za objęte przez niego udziały. Działanie takie jest z kolei podyktowane gwarancyjną funkcją kapitału zakładowego oraz ochroną wierzycieli spółki przed niepełnowartościowymi, z powodu przeszacowania, aportami (*Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, wyd. 3, Warszawa 2020; *Kodeks spółek handlowych*, t. IIA, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 151–226*, red. A. Opalski, Warszawa 2018). Instytucja ta związana jest również z brakiem obowiązywania w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, w przeciwieństwie do spółki akcyjnej, procedury wyceny aportów wnoszonych do spółki, a zatem procesu kontroli wartości przedmiotów wkładów niepieniężnych do spółki wnoszonych.

W prostej spółce akcyjnej nie ma kapitału zakładowego, jednakże występuje kapitał akcyjny będący kapitałem podstawowym prostej spółki akcyjnej stanowiący element jej pasywów (kapitałów własnych). Kapitał ten musi być bilansowany wartością aktywów

do spółki wniesionych na jego pokrycie, a podstawową metodą wyceny aktywów w polskim prawie bilansowym jest wycena według ich wartości godziwej (tak A. Opalski, *Prosta spółka akcyjna – nowy typ spółki handlowej (część I)*, PPH 2019/11, s. 9). W sytuacji zatem gdy do prostej spółki akcyjnej wnoszone są wkłady niepieniężne tworzące kapitał akcyjny, a w prostej spółce akcyjnej, podobnie jak w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, brak jest zinstytucjonalizowanej procedury wyceny aportów, ustawodawca zdecydował się na mechanizm następczej kontroli wyceny tych wkładów zbliżony do obowiązującej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiedzialności wyrównawczej statuowanej przez art. 175 k.s.h.

Odpowiedzialność z art. 300¹⁰ k.s.h. należy odróżnić od odpowiedzialności za wady przedmiotów wkładów niepieniężnych, o której mowa w art. 14 § 2 k.s.h., mającym zastosowanie do wszystkich spółek kapitałowych. Trzeba zwrócić uwagę, że w przypadku prostej spółki akcyjnej zarówno odpowiedzialność za przeszacowanie wartości aportów (art. 300¹⁰ k.s.h.), jak i wspomniana odpowiedzialność za ich wady (art. 14 § 2 k.s.h.) ma zastosowanie wyłącznie do niepieniężnych wkładów kapitałowych.

2. Zakres roszczenia

Roszczenie wynikające z art. 300¹⁰ k.s.h. przysługuje wyłącznie spółce. Roszczenie to ma charakter pieniężny i opiewa na kwotę różnicy pomiędzy wartością wkładu niepieniężnego przeznaczonego na kapitał akcyjny, to jest łączną ceną emisyjną akcji przeznaczonych do objęcia za dany wkład niepieniężny określoną w umowie spółki lub uchwale o emisji akcji, a wartością godziwą takiego wkładu niepieniężnego w dniu objęcia akcji.

3. Osoby odpowiedzialne i przesłanki odpowiedzialności

Odpowiedzialność określoną w art. 300¹⁰ k.s.h. ponosi akcjonariusz, który wniósł dany kapitałowy wkład niepieniężny. Członkowie zarządu (dyrektorzy) spółki odpowiadają solidarnie z akcjonariuszem, chyba że nie ponoszą winy.

Podstawową (a w przypadku akcjonariusza – jedyną) przesłanką odpowiedzialności z art. 300¹⁰ k.s.h. jest znaczne zawyżenie wartości kapitałowego wkładu niepieniężnego wnoszonego do spółki w stosunku do jego wartości godziwej. Zawyżenie to ocenia się na dzień objęcia akcji (pokrywanych danym wkładem niepieniężnym), a zatem w przypadku wkładów niepieniężnych wnoszonych przy zawiązaniu spółki – na dzień zawarcia umowy spółki, a w przypadku wkładów niepieniężnych wnoszonych przy kolejnych emisjach akcji – na dzień zawarcia umowy objęcia akcji.

Wydaje się, że w odniesieniu do określenia pojęcia wartości godziwej, o której mowa w komentowanym przepisie, należy sięgnąć do odpowiednich regulacji prawa bilansowego. Artykuł 28 ust. 6 u.rach. stanowi: „Za wartość godziwą przyjmuje się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulo-

wane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanymi ze sobą stronami. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na aktywnym rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji, gdyby ich wysokość była znacząca. Cenę rynkową aktywów finansowych posiadanych przez jednostkę oraz zobowiązań finansowych, które jednostka zamierza zaciągnąć, stanowi zgłoszona na rynku bieżąca oferta kupna, natomiast cenę rynkową aktywów finansowych, które jednostka zamierza nabyć, oraz zaciągniętych zobowiązań finansowych stanowi zgłoszona na rynek bieżąca oferta sprzedaży”.

Odpowiedzialność na podstawie art. 300¹⁰ k.s.h. nie powstanie w przypadku jakiegokolwiek zawyżenia wartości kapitałowego wkładu niepieniężnego, ale jedynie w sytuacji, gdy takie zawyżenie jest znaczne. Na gruncie art. 175 k.s.h. za „znaczne zawyżenie” uznaje się sytuację, gdy zawyżenie wartości aportu powoduje rażącą rozbieżność pomiędzy rzeczywistą wartością aportu a wartością zadeklarowaną przez wspólnika (Z. Jara [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, wyd. 3, Legalis 2020, art. 175, nb 18; a także A.W. Wiśniewski [w:] *Kodeks spółek handlowych*, t. IIA, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 151–226*, red. A. Opalski, Legalis 2018, nb 1–2) lub gdy jego wartość jest zdecydowanie nadmierna i niczym nieusprawiedliwiona (zob. M. Litwińska-Werner, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2007, s. 496, nb 2). Jak wskazuje się w orzecznictwie, „znaczne zawyżenie” wartości wkładu należy odnosić zarówno do wysokości wartości pieniężnej, jak i procentowej różnicy między wartością zbywczą a deklarowaną wartością wkładu. Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z 11.04.2013 r. (I ACa 237/13, LEX nr 1433794) trafnie, jak się wydaje, wyjaśnił: „»Znaczne zawyżenie« wartości wkładu następuje wtedy, kiedy jego zadeklarowana wartość w sposób istotny odbiega od wartości zbywczej. Dla dokonania tej oceny nie mają natomiast żadnego znaczenia okoliczności związane ze zgłaszaniem przez jakiejkolwiek osoby uwag co do wartości przedmiotu wkładu, na co wskazał skarżący (k. 293, 295). Skarżący słusznie natomiast stwierdził, że nie da się w sposób abstrakcyjny określić, gdzie przebiega granica »znacznego« zawyżenia. Granica ta będzie bowiem różna w odmiennych sprawach i każdorazowo będzie wynikać z indywidualnego stanu faktycznego. Dla oceny, czy zawyżenie wartości wkładu niepieniężnego jest znaczne, zdaniem Sądu Apelacyjnego, ma wpływ zarówno kwota pieniężna stanowiąca różnicę między wartością zbywczą a zadeklarowaną wartością tego wkładu, jak również procentowa różnica między tymi wartościami. Różnica ta w wypadku ratraka wynosiła 90 000 zł, co wynika z odjęcia od wartości podanej w umowie 400 000 zł kwoty 310 000 zł (a nie 341 000, jak to błędnie wskazuje pozwany na k. 294), stanowiącej wartość rynkową ratraka. Różnica 90 000 zł stanowiła więc 22,5% wartości zadeklarowanej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego podana kwota i wartość procentowa są wartościami takiego rzędu, że uzasadniony jest wniosek, że zawyżenie wartości ratraka było znaczne, przy czym decydujące znaczenie ma tutaj bardzo wysoka wartość pieniężna. Z kolei w przypadku agregatu prądotwórczego różnica jest niższa, gdyż wynosi 14 700 zł, jednak w tym wypadku dla oceny, że zawyżenie wartości tego

wkładu jest znaczne, najistotniejsze jest, że wartość procentowa zawyżenia wynosi aż 377%. Fakt znacznego zawyżenia wartości wkładu staje się natomiast ewidentny, jeżeli porównać wartość zbywcą całego wkładu (395 300 zł) do wartości wkładu zadeklarowanej przez pozwanego (500 000 zł) – okazuje się bowiem wtedy, że wartość wkładu została przez pozwanego zaniżona w sumie aż o 104 700 zł, to jest o 21% – zaniżenie wkładu jest więc znaczne zarówno z punktu widzenia wysokości kwotowej, jak i z uwagi na wartość procentową, o jaką dokonano zaniżenia. Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał, że w przypadku obu przedmiotów doszło do znacznego zawyżenia ich wartości zbywczej, a w efekcie doszło do znacznego zawyżenia wartości zbywczej całego wkładu niepieniężnego, toteż zastosowanie art. 175 § 1 k.s.h. przez Sąd Okręgowy było uzasadnione i tym samym zarzut naruszenia tego przepisu był chybiony”.

Trzeba przyjąć, że powyższe uwagi co do „znaczności” zawyżenia wartości aportu zachowują aktualność również na gruncie art. 300¹⁰ k.s.h.

Okoliczność znacznego zawyżenia wartości kapitałowego wkładu niepieniężnego wnoszonego do spółki w stosunku do jego wartości godziwej jest jedyną i wystarczającą przesłanką odpowiedzialności akcjonariusza, który taki wkład wniósł. W szczególności wina, wiedza akcjonariusza lub ich brak nie mają w tym zakresie żadnego znaczenia. Odpowiedzialność wyrównawcza nie jest odpowiedzialnością odszkodowawczą, zatem również kwestia związku przyczynowego nie podlega badaniu ani ustalaniu. Akcjonariusz zobowiązany do wniesienia aportu odpowiada za sam fakt przeszacowania aportu, a jego odpowiedzialność ma czysto obiektywny charakter (tak na gruncie art. 175 k.s.h.: *Kodeks spółek handlowych*, t. IIA, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*. Art. 151–226, red. A. Opalski, Warszawa 2018; J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, M. Wawer, R. Zawłocki, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, wyd. 7, Warszawa 2020). Odpowiedzialność akcjonariusza z art. 300¹⁰ k.s.h. nie jest związana z dalszym posiadaniem akcji (posiadaniem statusu akcjonariusza) w chwili wykrycia przeszacowania. W razie zbycia akcji odpowiedzialność wyrównawcza nie przechodzi na nabywcę (tak na gruncie art. 175 k.s.h.: Z. Jara [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, wyd. 3, Warszawa 2020; Z. Jara [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, Warszawa 2017, art. 175, nb 27; A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2009, s. 303).

Jak wyżej wspomniano, na podstawie art. 300¹⁰ k.s.h., solidarnie z akcjonariuszem, który wniósł dany wkład, odpowiadają również członkowie zarządu (dyrektorzy) spółki, chyba że nie ponoszą winy.

Na gruncie art. 175 k.s.h. odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością została skonstruowana w odmienny sposób. Mianowicie, członkowie zarządu, którzy wiedzieli o znacznym zawyżeniu wartości aportu w stosunku do jego wartości zbywczej i zgłosili spółkę do rejestru, zobowiązani są solidarnie ze współni-

kiem wyrównać spółce brakującą wartość (art. 175 § 1 k.s.h.). Odpowiedzialność wyrównawcza członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ciąży tylko na tych członkach zarządu, którzy zgłosili spółkę do rejestru, i tylko wówczas, gdy w dacie zgłoszenia wiedzieli o przeszacowaniu aportu. Stwierdzić można zatem, że odpowiedzialność wyrównawcza członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 175 § k.s.h. jest uzależniona od ich winy umyślnej.

Jak się wydaje, ustawodawca w art. 300¹⁰ k.s.h. przyjął szerszą koncepcję odpowiedzialności członków zarządu (dyrektorów) prostej spółki akcyjnej. Przepis jest lakoniczny: „Członkowie zarządu [zgodnie z art. 4 § 2¹ k.s.h. – odwołania do zarządu lub członka zarządu spółki w przypadku prostej spółki akcyjnej, w której powołano radę dyrektorów, rozumieć należy jako odwołania do, odpowiednio, rady dyrektorów lub dyrektora – przyp. aut.] odpowiadają solidarnie z akcjonariuszem, chyba że nie ponoszą winy”. Z przepisu tego, zwłaszcza w zestawieniu z art. 175 k.s.h., wynika, że odpowiedzialność ponoszą wszyscy członkowie zarządu (dyrektorzy), a nie tylko ci, którzy wiedząc o przeszacowaniu, zgłosili spółkę (a raczej kapitał akcyjny) do rejestru. Odpowiedzialność ta oparta jest jednak na zasadzie winy, przy czym z ustawowym domniemaniem zawinienia. Zatem to na członkach zarządu (dyrektorach) będzie ciążył ciężar ekskulpacji celem uwolnienia się od odpowiedzialności. Właściwym podejściem wydaje się przyjęcie, że winy nie będą ponosili ci członkowie zarządu (dyrektorzy), którzy nie brali udziału w zgłoszeniu do rejestru wysokości kapitału akcyjnego pokrytego przeszacowanym wkładem niepieniężnym, jak również ci członkowie zarządu (dyrektorzy), którzy co prawda brali udział w zgłoszeniu do rejestru wysokości kapitału akcyjnego pokrytego przeszacowanym wkładem niepieniężnym, ale o przeszacowaniu nie wiedzieli i przy zachowaniu należytej staranności nie mogli się o nim dowiedzieć.

4. Bezwzględny charakter odpowiedzialności

Z odpowiedzialności przewidzianej w art. 300¹⁰ k.s.h. ani akcjonariusz, który wniósł wkład niepieniężny, ani członkowie zarządu (dyrektorzy) nie mogą być zwolnieni. Jest to zasada bezwzględnie obowiązująca i analogiczna do przewidzianej w art. 175 § 2 k.s.h. obowiązującej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W doktrynie regułę tę (zakaz zwolnienia z odpowiedzialności) rozumie się szeroko. Na przykład Z. Jara wskazuje, że: „Zakaz zwolnienia wspólnika (oraz członków zarządu) od obowiązku wyrównania różnicy należy rozumieć szeroko, dotyczy on zarówno oświadczenia spółki o zwolnieniu z długu, jak i zrzeczenia się roszczeń bądź cofnięcia pozwu, czy prowadzącego do takiego skutku zawarcia ugody” (*Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, wyd. 3, Warszawa 2020). Z kolei A. Nowacki stwierdza: „Artykuł 175 § 2 k.s.h. nie wyklucza zawarcia ugody, zarówno sądowej, jak i pozasądowej, byle nieprowadzącej do zwolnienia wspólnika z odpowiedzialności” (A. Nowacki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, t. I, *Komentarz. Art. 151–226 k.s.h.*, Warszawa 2018). Zakaz zwolnienia utrzymuje się niezależnie od utraty przez wspólnika lub członka zarządu statusu udziałowca lub piastuna organu (A. Nowacki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*,

t. I, *Komentarz. Art. 151–226 k.s.h.*, Warszawa 2018). Wydaje się, że powyższe uwagi zachowują aktualność również na gruncie art. 300¹⁰ k.s.h.

Art. 300¹¹. [Prosta spółka akcyjna w organizacji]

§ 1. Z chwilą zawarcia umowy prostej spółki akcyjnej powstaje prosta spółka akcyjna w organizacji.

§ 2. Spółka w organizacji jest reprezentowana przez zarząd, a do chwili jego ustanowienia – przez pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą akcjonariuszy.

§ 3. Odpowiedzialność osób, o których mowa w art. 13 § 1, ustaje wobec spółki z chwilą zatwierdzenia ich czynności uchwałą akcjonariuszy.

§ 4. Zmiana umowy prostej spółki akcyjnej w organizacji wymaga zawarcia umowy przez akcjonariuszy. Przepisu nie stosuje się do umowy prostej spółki akcyjnej zawartej zgodnie z art. 300⁷.

1. Powstanie prostej spółki akcyjnej w organizacji

Chwilą powstania prostej spółki akcyjnej w organizacji jest zawarcie umowy prostej spółki akcyjnej (tj. pierwszego z czterech zdarzeń określonych w art. 300⁴ k.s.h., koniecznych do powstania spółki). Spółka w organizacji: 1) może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana (tak art. 11 § 1 k.s.h.); 2) w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się do niej odpowiednio przepisy dotyczące prostej spółki akcyjnej po jej wpisie do rejestru (tak art. 11 § 2 k.s.h.); 3) jej firma powinna zawierać dodatkowe oznaczenie „w organizacji” (tak art. 11 § 3 k.s.h.); 4) może podjąć działalność gospodarczą przed wpisem do rejestru przedsiębiorców (tak art. 17 ust. 1 i 3 pr. przed.).

Warto zauważyć, że podjęcie działalności gospodarczej przez spółkę w organizacji w praktyce łączy się także z uzyskaniem numerów NIP i REGON w toku właściwych postępowań administracyjnych. Prosta spółka w organizacji może być także pracodawcą, dokonując w szczególności właściwych zgłoszeń do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Zasady reprezentacji prostej spółki akcyjnej w organizacji

Zgodnie z komentowaną regulacją prosta spółka akcyjna w organizacji jest reprezentowana przez zarząd, a do chwili jego ustanowienia – przez pełnomocnika powołanego jednomyślną uchwałą akcjonariuszy. Tym samym ustawodawca jednoznacznie przesądził, że uprawnienie wymienionego wyżej pełnomocnika do reprezentowania spółki wygasa z chwilą ustanowienia zarządu (a więc odmiennie niż w przypadku analogicznej regulacji dotyczącej spółki z o.o. – por. art. 161 § 2 k.s.h.). Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z art. 4 § 2¹ k.s.h. w przypadku prostej spółki akcyjnej, w której powołano radę dyrektorów, przez ustanowienie zarządu w rozumieniu komentowanego przepisu należy rozumieć ustanowienie rady dyrektorów.

Odmienne niż w przypadku spółki akcyjnej w organizacji (por. art. 323 § 2 k.s.h.) ustawodawca nie dopuścił wobec prostej spółki akcyjnej w organizacji możliwości jej reprezentacji przez wszystkich założycieli (akcjonariuszy) działających łącznie.

W konsekwencji, bez dokonania nominacji bądź zarządu (rady dyrektorów) bądź, z natury rzeczy tymczasowego, pełnomocnika prosta spółka akcyjna nie będzie mogła dokonywać żadnych czynności prawnych, co w praktyce powinno stanowić motywację dla jej założycieli do jak najszybszego ustanowienia zarządu – optymalnie złożenia stosownego oświadczenia w tym przedmiocie wraz z zawarciem umowy prostej spółki akcyjnej.

Na gruncie funkcjonowania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji oraz spółek akcyjnych w organizacji wątpliwości praktyczne rodziło i – jak się wydaje – nadal rodzi zagadnienie skuteczności czynności prawnych dokonywanych przez prokurenta spółki w organizacji przed jej wpisem do rejestru, która to kontrowersja będzie mogła mieć zastosowanie także w przypadku prostej spółki akcyjnej. W tym kontekście za słuszny należy uznać pogląd wyrażony przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach (wyrok z 2.10.2013 r., I SA/Gl 876/13, LEX nr 1383792), zgodnie z którym jeżeli spółka w organizacji ma możliwość działania w obrocie gospodarczym tak, jak spółka wpisana do rejestru, a prokura jest ważna w chwili jej ustanowienia (udzielenia), a więc przed wpisem do rejestru, to należy przyjąć, że spółka w organizacji posiada legitymację czynną do udzielenia prokury, zaś czynności prokurenta są skuteczne. Należy jednak odnotować, że w doktrynie prezentowane są jednak również poglądy zdecydowanie odmienne (por. w szczególności na gruncie przepisów dotyczących spółki akcyjnej A. Kidyba, *Komentarz aktualizowany do art. 301–633 k.s.h.*, LEX/el. 2019).

3. Odpowiedzialność osób reprezentujących prostą spółkę akcyjną w organizacji

Analogicznie do przypadku innych spółek kapitałowych za zobowiązania prostej spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie spółka i osoby, które działały w jej imieniu (tak art. 13 § 1 k.s.h.).

Komentowany art. 300¹¹ § 3 k.s.h., przewidujący, że odpowiedzialność osób, o których mowa w art. 13 § 1, ustaje wobec spółki z chwilą zatwierdzenia ich czynności uchwałą akcjonariuszy, dotyczy jedynie stosunków wewnętrznych spółki. Podjęcie tej uchwały akcjonariuszy nie wpływa więc na możliwość podnoszenia roszczeń wobec osób, które działały w imieniu prostej spółki w organizacji przez osoby trzecie (jej wierzycieli).

4. Zmiana umowy prostej spółki akcyjnej w organizacji

Zmiana umowy prostej spółki akcyjnej przed jej rejestracją co do zasady jest możliwa, wymaga jednak zawarcia stosownej umowy (w formie aktu notarialnego) przez wszyst-

kich akcjonariuszy. Tym samym wyłączona jest możliwość dokonania takiej zmiany w drodze podjęcia stosownej uchwały przez walne zgromadzenie (w trybie art. 300⁹⁸ § 2 pkt 1 k.s.h.).

Możliwość zmiany umowy prostej spółki akcyjnej w organizacji została wyłączona wobec umowy zawartej zgodnie z art. 300⁷ k.s.h. (a więc przy wykorzystaniu wzorca umowy z wykorzystaniem formularza udostępnionego w systemie teleinformatycznym, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym).

Art. 300¹². [Zgłoszenie zawiązania prostej spółki akcyjnej do sądu]

§ 1. Zarząd zgłasza zawiązanie spółki do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę spółki w celu wpisania spółki do rejestru. Wniosek o wpis spółki do rejestru podpisują wszyscy członkowie zarządu.

§ 2. Zgłoszenie spółki do rejestru powinno zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki;
- 2) przedmiot działalności spółki;
- 3) liczbę akcji;
- 4) jeżeli umowa spółki przewiduje emisję różnych rodzajów akcji – liczbę akcji uprzywilejowanych i rodzaj uprzywilejowania;
- 5) jeżeli umowa spółki przewiduje przyznanie uprawnień indywidualnych określonym akcjonariuszom albo tytuły uczestnictwa w dochodach lub majątku spółki niewynikające z akcji – zaznaczenie tych okoliczności;
- 6) wysokość kapitału akcyjnego;
- 7) jeżeli akcjonariusze wnoszą wkłady niepieniężne – zaznaczenie tej okoliczności;
- 8) nazwiska i imiona członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki;
- 9) nazwiska i imiona członków rady nadzorczej, jeżeli umowa spółki wymaga ustanowienia rady nadzorczej;
- 10) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony;
- 11) jeżeli umowa spółki wskazuje pismo przeznaczone do ogłoszeń spółki – oznaczenie tego pisma.

§ 3. Do zgłoszenia spółki do rejestru należy dołączyć:

- 1) umowę spółki;
- 2) oświadczenie wszystkich członków zarządu o wysokości kapitału akcyjnego, ustalonej na podstawie sumy wartości wniesionych wkładów, przeznaczonych na kapitał akcyjny;
- 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na pokrycie akcji zostały wniesione w części przewidzianej w umowie spółki;
- 4) jeżeli o powołaniu członków organów spółki nie stanowi akt notarialny zawierający umowę spółki – dowód ich ustanowienia z wyszczególnieniem składu osobowego;
- 5) adresy do doręczeń albo adresy do doręczeń elektronicznych członków zarządu.

§ 4. Jednocześnie ze zgłoszeniem spółki do rejestru należy złożyć podpisaną przez wszystkich członków zarządu listę akcjonariuszy z podaniem nazwiska i imienia albo firmy (nazwy) oraz liczby i serii akcji objętych przez każdego z nich.

§ 5. W przypadku zgłoszenia spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy, dokumenty wskazane w § 3 i 4 powinny zostać sporządzone na formularzach udostępnianych w systemie teleinformatycznym i opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 6. Wszelkie zmiany danych wymienionych w § 2 zarząd powinien zgłosić sądowi rejestrowemu w celu wpisania do rejestru lub ujawnienia w aktach rejestrowych.

1. Zgłoszenie spółki do rejestru

Podobnie jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej, wpis prostej spółki akcyjnej do rejestru ma charakter konstytutywny. Wówczas prosta spółka akcyjna nabywa osobowość prawną (art. 12 k.s.h.). Przed wpisaniem spółki do rejestru, ale po zawarciu umowy spółki, spółka występuje jako prosta spółka akcyjna w organizacji. Z chwilą wpisu do rejestru spółka staje się podmiotem praw i obowiązków spółki w organizacji – kontynuuje zatem działalność spółki w organizacji. Zasada kontynuacji wyraża się w tym, że spółce przysługują prawa i obowiązki nabyte przez nią przed wpisem do rejestru.

Zgodnie z art. 169 k.s.h., który stosuje się odpowiednio do prostej spółki akcyjnej (art. 300¹³ k.s.h.), termin na zgłoszenie prostej spółki akcyjnej do rejestru wynosi sześć miesięcy od dnia zawarcia umowy spółki (lub siedem dni, jeśli mowa jest o umowie zawartej przy wykorzystaniu wzorca umowy). Uchybienie terminowi skutkuje rozwiązaniem spółki z mocy prawa – rozwiązaniu ulega umowa spółki.

Artykuł 300¹² § 1 k.s.h. odpowiada swoim zakresem obecnemu art. 164 k.s.h. dotyczącemu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zawiązanie prostej spółki akcyjnej zgłasza do sądu rejestrowego zarząd tej spółki. Jeśli w spółce wybrano system monistyczny, zgłoszenia dokonuje rada dyrektorów (art. 4 § 2¹ k.s.h.).

Wniosek o wpis spółki do rejestru należy złożyć do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę spółki. Wniosek powinien zostać podpisany przez wszystkich członków zarządu (rady dyrektorów) – niezależnie od przewidzianego w spółce sposobu reprezentacji czy ustawowego sposobu reprezentacji. Ewentualne pełnomocnictwo do zgłoszenia spółki do rejestru powinno być w takiej sytuacji podpisane również przez wszystkich członków zarządu (rady dyrektorów) (*Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, wyd. 3, Warszawa 2020, art. 164, nb 1).

Do tej pory wnioski o wpis spółki do rejestru należało złożyć na urzędowym formularzu dostępnym na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, jednak z dniem 1.07.2021 r. zmianie ulegają również zasady składania wniosków rejestrowych (nowelizacja ustawy o KRS oraz kodeksu postępowania cywilnego).

Zgodnie ze znowelizowanym art. 19 ust. 2 u.KRS wnioski dotyczące podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru przedsiębiorców składa się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Cyfryzacja Krajowego Rejestru Sądowego w swoich założeniach ma ułatwić przedsiębiorcom załatwianie spraw rejestrowych. Wniosek będzie składany wraz z opłatą sądową (znowelizowany art. 19 ust. 5 u.KRS). Wniosek złożony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego i nieopłacony nie wywołuje skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem wniosku do sądu rejestrowego, o czym sąd pouczy wnoszącego pismo. Przepisy art. 130 § 7 i 8 k.p.c. stosowane będą odpowiednio.

W związku z powyższym, sam wniosek, a także załączniki należy opatrzyć podpisem elektronicznym bądź potwierdzić profilem zaufanym ePUAP. Niezbędne załączniki do wniosku udostępniane będą w systemie teleinformatycznym w formie formularzy.

Jeśli wymagane do wniosku rejestrowego dokumenty zostały sporządzone w wersji papierowej, do wniosku należy dołączyć albo (i) odpisy elektroniczne poświadczone przez notariusza, albo występującego w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym, albo (ii) elektroniczne kopie dokumentów (art. 694¹ § 2² k.p.c.). W tym drugim przypadku oryginał dokumentu albo jego odpis lub wyciąg poświadczony urzędowo przesyłany będzie do sądu rejestrowego w terminie trzech dni od daty złożenia pisma za pośrednictwem systemu.

W sytuacji, gdy wniosek będzie składany za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przez pełnomocnika, konieczne będzie dołączenie pełnomocnictwa lub jego odpisu (art. 694³ § 3² k.p.c.).

Istotne zmiany przewidziane są również w zakresie braków wniosku. Zgodnie z art. 19 ust. 7 u.KRS wniosek złożony w innej formie niż za pośrednictwem systemu teleinformatycznego i nieopłacony będzie podlegał zwróceniu bez wzywania do uzupełnienia braków. Nieprawidłowo wypełniony wniosek o wpis będzie podlegał zwróceniu bez wzywania do uzupełnienia braków, jeżeli z powodu nieprawidłowego wypełnienia nie jest możliwe nadanie wnioskowi prawidłowego biegu (art. 19 ust. 8 u.KRS). W razie zwrócenia wniosku będzie on mógł być ponownie złożony w terminie siedmiu dni od daty doręczenia zarządzenia o zwrocie; jeżeli wniosek ponownie złożony nie będzie zawierał braków, wywoła skutek od daty pierwotnego wniesienia; skutek taki nie nastąpi w razie kolejnego zwrotu wniosku, chyba że zwrot nastąpił na skutek braków uprzednio niewskazanych (art. 19 ust. 10 u.KRS).